

Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége

**A moduláris szakképzési rendszer bevezetésnek
tapasztalatai
a 9. Építészet szakmacsoportban**

Készítették az ÉVOSZ munkacsoport tagjai:

Menyhért Anikó

André Lászlóné

Pete Zoltán

Lektorálta:

Sári János

Wiesner György

Készült
az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium támogatásával

Budapest, 2008.

Tartalomjegyzék

Bevezetés

1. A projekt megvalósításának módszere
2. A szakképesítések rendszerének változása, átalakulása általában, OKJ
3. Az építőipari szakképzés jelenlegi helyzete Magyarországon
4. A 9. Építészet szakmacsoport iskolái 2006-ban régiók és évfolyamok szerint
5. Az iskolai rendszerben oktató iskolák véleménye a moduláris rendszerű szakképzés bevezetésének helyzetéről a 9. Építészet szakmacsoportban 2008. tavaszán
6. A 9. Építészet szakmacsoport szakképesítéseinek gyakorlati oktatását-képzését végző külső gyakorlati képzőhelyek véleménye a moduláris szakképzésről
7. Egyéb vélemények a moduláris képzés általános bevezetését megelőző helyzetről, és az első tapasztalatokról
8. Összefoglalás és javaslatok

Mellékletek

Irodalomjegyzék

Vezetői összefoglaló

**A MODULÁRIS SZAKKÉPZÉSI RENDSZER BEVEZETÉSÉNEK
TAPASZTALATAI A 9. ÉPÍTÉSZET SZAKMACSOPORTBAN
című tanulmányhoz**

A tanulmány az építészet szakmacsoportba tartozó építőipari szakmák körében kívánja felmérni, elemezni és összegezni a moduláris szakképzési rendszer bevezetése kapcsán felmerülő tapasztalatokat, a feltárt problémákat, és az előzetes célkitűzések megvalósulásának eredményességét.

Az elkészített tanulmány lehetőséget nyújthat az építőipari szakképzés és felnőttképzés szereplőinek tájékoztatására, valamint a képzésben résztvevő szakemberek, intézmények, felnőtt-képző intézmények és a szaktárcák számára szakértői javaslatok és ajánlások megfogalmazására. A tanulmány a későbbiekben egyúttal a szakképző intézmények, szakmai szervezetek, és építési vállalkozók körében szervezendő konzultációk és közvetlen tapasztalatcsere létesítésére is alapul szolgálhat.

A pilot kutatáshoz az adatgyűjtés módszere papíralapú kérdőívek elektronikus továbbítása az építőipari szakképző iskolákhoz, felnőtt-képző központokhoz, munkáltatókhoz. Ezek kitöltése és visszaküldése önkéntes volt. A legtöbb információt a szakiskolák és a szakközépiskolák szolgáltatták.

A tanulmány első részében áttekintést közöl a szakképesítések rendszerének változásairól. Ismerteti a szakképzés alapidokumentumait általában, valamint tájékoztatást ad a 9. Építészet szakmacsoportban szereplő szakképesítések struktúrájáról. Rögzíti az alkalmazók számára szükséges alapfogalmakat.

Az építőipari szakképzés helyzetének megítéléséhez a bevezetésre kerülő kompetencia elvű moduláris szerkezetű rendszer és az alapidokumentumok ismeretén túl szükség van annak megismerésére is, hogy a munkaadóknak milyen elvárásai vannak az építőiparban pályakezdőként munkát vállaló fiatalokról, és mit tapasztalnak alkalmazásuk után. Az NSZI egy korábbi kutatásában foglalkozott a pályakezdők nyomon követésével. A 2006. évi vizsgálat a munkába állók teljes vertikumában, valamennyi szakképesítést érintően folyt. A jelenlegi vizsgálódás néhány építészeti szakmára és viszonylag kevés munkáltatóra terjedt ki. Az eredményeket a korábbiakkal összevetve sok hasonlóság figyelhető meg a fiatalokat jellemző kompetenciák rangsorában. A magasépítő technikusok körében több képesség és készség magasabb szintű a korábbi átlagnál, feltűnő ugyanakkor, hogy az önálló munkavégzésre való alkalmasságuk jóval alatta marad a 2006. évben tapasztalt átlagértéknek. A fizikai szakmák esetében a korábbi értékhez hasonló a fiatalok csapatban való munkavégzés szintje. Igen gyenge az idegen nyelvismeretük és a számítástechnikai ismeretekben való jártasságuk. Elégé fontosnak ítélik a szakma specifikus képességek meglétét.

Általában a szakmunkásképzés valódi presztízsvesztésében szerepet játszik az elhibázott szakmaválasztás, amely a fizikai munkától való idegenkedésből, a családok körében a „fehér galléros” munka felértékeléséből és abból következik, hogy még napjainkban sem alkalmazkodnak megfelelően az oktatási intézmények a munkaerő-piac igényeihez. Ennek következtében a végzett fiatalok egy része tanulmányai befejeztével nem tud szakmájában elhelyezkedni, mobilitásuk pedig – hasonlóan a többi hazai munkavállalóéhoz - igen alacsony szintű. Továbbá évről-évre megfigyelhető, hogy a szakképzésbe beiskolázottak körében egyre nő a gyengén teljesítők száma, a tanulmányain átbukdácsoló, mélyebb tudással nem rendelkező pályakezdők száma, s ez fokozottan tapasztalható az építőipari szakképesítések végzettjei körében.

Mindezek miatt különösen fontos, hogy a szakképzés megújítása, az új szerkezetű OKJ szerinti képzés bevezetése zökkenőktől mentes legyen.

A kutatás az iskolai rendszerben oktató intézményekben és az építészeti szakképzésben/gyakorlati képzésben szerepet vállaló gazdasági egységekben folyt. Az iskoláktól szerzett információk a következők:

Az iskolák vezetőinek a képzés megszervezése a jelenleg érvényben lévő munkaügyi és oktatásügyi jogszabályok által támasztott követelmények mellett nehéz feladat, kompromisszumokra kényszeríti őket. A szakképzés folyamatában 2008 őszétől minden intézményben az új képzési formával együtt, még kb. 1-2 évig a korábbi gyakorlat és gondolkodás is egyidejűleg jelen lesz. A megismert intézmények egy része - az egyes iskolákon belül egy, vagy több munkacsoport - a nagyon értékes előkészítő, felkészítő tevékenység eredményeképp készen áll az új rendszerű oktatás bevezetésére, elsősorban elméleti szinten. Rosszabb a helyzet a gyakorlati oktatás szakszerű megszervezése területén azért is, mert az első Térségi Integrált Szakképző Központok nem foglalkoztak az építőipari szakmákkal. Az utolsó félévben alakuló képzési konzorciumok, térségi iskolatársulások jelenthetik a megoldást a megkívánt feltételek teljesítésére azoknak az intézményeknek, ahol egyáltalán nincs, vagy kevésbé jól felszerelt a tanműhely. Nem könnyíti meg a bevezetést az sem, hogy a fenntartók sincsenek tisztában az új típusú képzés költségigényével, melyre forrást kell biztosítaniuk.

A gazdasági egységek, mind az iskolák mind a gyakorlati oktatást végző termelő egységek véleménye szerint az új rendszerű gyakorlati oktatás bevezetésére nagyon kevésbé készültek fel, a legtöbb helyen nem is foglalkoztak ezzel. Az is várható, hogy többen a megváltozott követelmények megismerése után egyáltalán nem fognak a szakmunkástanulók gyakorlati oktatásába bekapcsolódni. Ezáltal a teljes, vagy részleges külső gyakorlati oktatás megszervezése komoly nehézségekbe ütközik. A gazdasági egységek profitorientáltsága, valamint a munkafolyamatok által megszabott időbeliség miatt várható, hogy a gyakorlat és az iskolában oktatott modul tartalma nem fedi le egymást. Ennek áthidalása szintén gondos szervezőmunkát és egyeztetéseket igényel.

A felnőtt-képző intézmények, amelyeknek lehetősége van rész-szakképesítésre is felkészíteni a tanulókat, részben már ismerik az átállás nehézségeit, s megtapasztalják a szakmai vizsgaelőírásokban mutatkozó anomáliákat is.

A szakképzésben érintett irányító szervezeteknek, valamint a fenntartóknak a feltárt helyzetből következően egymással egyeztetve az új rendszerű szakképzés bevezetésének gyakorlatát az egyes szakképesítésekre lebontva, szakmacsoportonként egy-egy bázisiskolai hálózat felállításával a tanév kezdetétől monitoroznia szükséges. A tapasztalatok alapján lehet kezdeményezni a szakképzés szabályozásában elengedhetetlen változtatásokat. Meg kell oldani az új rendszer bevezetésének finanszírozását, a tanárok és oktatók teljes körének felkészítését.

A különböző szakmai és érdekvédelmi szervezetek még 2008. szeptember 1. előtt is nagyon sokat tehetnek annak érdekében, hogy a változások szakszerűen és az előírásoknak megfelelően menjenek végbe. Egyrészt a gyakorlati képzőhelyek oktatóinak konkrét ismereteket nyújtó felkészítésével, másrészt az iskolák, valamint a tanulók gyakorlati oktatására alkalmas és kész vállalkozások közötti közvetítéssel. Foglalkozniuk kell a munkaerőpiac igényeinek felmérésével területi bontásban, hogy az oktatás megszervezése kellően megalapozott, a piaci elvárásoknak megfelelő legyen.

Budapest, 2008. április hó

Bevezetés

A tanulmány az építészet szakmacsoportba tartozó építőipari szakmák körében kívánja felmérni, elemezni és összegezni a moduláris szakképzési rendszer bevezetése kapcsán felmerülő tapasztalatokat, a feltárt problémákat, és az előzetes célkitűzések megvalósulásának eredményességét.

Az elkészített tanulmány lehetőséget nyújthat az építőipari szakképzés és felnőttképzés szereplőinek tájékoztatására, valamint a képzésben résztvevő szakemberek, intézmények, felnőttképző és a szaktárcák számára szakértői javaslatok és ajánlások megfogalmazására. A tanulmány a későbbiekben egyúttal a szakképző intézmények, szakmai szervezetek, és építési vállalkozók körében szervezendő konzultációk és közvetlen tapasztalatcsere létesítésére is alapul szolgálhat.

A tanulmány elkészítésével egyúttal a NÉT által megfogalmazott feladatok közül a középfokú építőipari szakképzés színvonalának növelését kívánjuk elősegíteni.

Elemezzük a moduláris képzési rendszer bevezetését követően megfogalmazódott tapasztalatokat, feltárjuk az esetlegesen előforduló problémákat. És egyúttal az elvégzett felmérések alapján a szakképzés színvonalának növelése érdekében javaslatokat fogalmazunk meg a továbblépés lehetőségeinek feltárására.

Ez egy pilot kutatásnak tekinthető véleményünk szerint, mert a bevezetést követő 1-2 év után, célszerű a felmérést tovább folytatni, esetenként kiegészíteni. Interjúkkal és szakmai szakértőknek az elemző munkájával.

1. A projekt megvalósításának módszere

Az építőipar helyzetét, az építőipari szakképzés helyzetét feltáró korábbi kutatások eredményeinek, prognózisainak tanulmányozása

A szakképzés rendszerét szabályozó jogszabályok és azok megváltozásának a vizsgálata, hatása a szakképzés átalakulására. Ezen belül az építészeti szakmák oktatásának, képzésének során bekövetkező változások áttekintése

Az iskolai rendszerű szakképzés tanulói létszám adataiban bekövetkező változások országos és régiós szinten az 1/2006. (II. 16.) OM rendelettel kiadott új, moduláris rendszerű/szerkezetű OKJ megjelenése után. Az adatok összehasonlítása, a generált változások iránya és feltételezett okai

Kérdőíves felmérés szervezése a 9. Építészet szakmacsoport szakképesítéseire képző iskolák körében, annak megismerésére, hogy milyen a saját helyzetértékelésük a 2008. szeptember 1.-től kötelezően bevezetésre kerülő moduláris rendszerben történő szakképzés megvalósítására való felkészültségükről. Az adatok elemzése és az iskolai szakemberek által felvetett problémák vizsgálata

A 9. Építészet szakmacsoport szakképzésében gyakorlati képzőhelyként részt vevő gazdasági szervezetek körében kérdőíves felmérés szervezése a 2008. szeptember 1.-jétől kötelezően bevezetésre kerülő moduláris rendszerű képzés megvalósítására való felkészültségükről, problémáikról

Az érdekvédelmi szervezetek vizsgálata a gazdálkodó szervezeteknél folyó gyakorlati képzés ellenőrzésének tapasztalatairól

Javaslatok megfogalmazása

2. A szakképesítések rendszerének változása, átalakulása általában, OKJ

Magyarországon az 1990-es években indultak el azok a fejlesztések, amelyek a szakképesítések rendszerének kialakítására irányultak. Közel 3500 szakképesítésből kellett megalkotni az állam által elismert képesítések jegyzékét akkor, amikor (1993-ban) gőzerővel folyt a privatizáció, és csak részben állt rendelkezésre a szakképzéshez szükséges gazdasági háttér. Az 1993-as Országos Képzés Jegyzék (OKJ) 955 szakképesítést tartalmazott.

Az 1995–1998 közötti időszakban már az állam által elismert képesítési jegyzékre épültek azok a központi programok, amelyek az iskolai rendszerben és azon kívül a széles alapozást és az erre épülő specializációt preferálták.

1998-ban a Nemzeti Szakképzési Intézet (NSZI) kísérletet tett az agrár és az egészségügyi tárca hatáskörébe tartozó szakképesítések követelményeinek modularizációjára az Agrár-szakoktatási Intézettel és az Egészségügyi Továbbképző Intézettel együtt a vendéglátó-ipari, állattenyésztési és ápolási szakmacsoportban.

1999-ben a világbanki program keretében sor került az iskolarendszeren kívül közel 30 program moduljainak kifejlesztésére.

2001-ben az Oktatási Minisztérium kezdeményezésére 400 képesítés modularizációja készült el, közben az Egészségügyi Minisztérium is további fejlesztéseket végzett a maga területén.

Az innováció munkakörelemzés alapján történt, amely jellemzően a szakmai kompetenciákra összpontosult. Az NSZI figyelemmel kísérte a nemzetközi folyamatokat is azon európai országokban, ahol szintén próbálkoztak a modularitás kifejlesztésével. Az NSZI nemzetközi tapasztalatot is szerzett az angol-magyar kormányprogram keretében (Faipar, 1995–1996) adaptált modularizációban is. Időközben az ETF (Európai Képzési Alapítvány, Torinó) kidolgozta a kompetenciarendszert, amelyet átadott a CEDEFOP-nak (Európai Szakképzés Fejlesztési Központ, Thesszaloniki). Az európai és a magyar fejlesztések bár egymástól függetlenül zajlottak, nagyon hasonlóak voltak.

A szakképzés jogszabályi háttéré, dokumentumai

1993. új fordulatot hozott a szakképzésben. Megszületett az 1993. évi LXXVI. törvény a szakképzésről, amely lehetőséget biztosított a szakképzést nyújtó iskolák számára, hogy pedagógiai programjukat a piaci viszonyokhoz igazítsák. A szakközépiskolai képzés első szakaszában az általános műveltséget megalapozó képzés folyik. A tanulók a kilencedik évfolyamtól kezdve a kerettantervben meghatározott szakmai orientációs, a tizenegyedik évfolyamtól elméleti és gyakorlati szakmacsoportos alapozásban vesznek részt.

A törvény a kisiparosokat is bekapcsolta a szakképzésbe, akik előírt feltételek mellett felvehettek szakmunkás tanulókat. A törvény tartalmazza a képzési követelményeket és az Országos Képzési Jegyzéket. Az 1993. évi szakképzési törvény alapján humán, műszaki, gazdasági-szolgáltatási és agrárterületeken folyt szakmai és pályaaorientáció.

A törvény által kialakított új szakmastruktúra úgy őrizte meg a kvalifikációk autonóm fejlődési sajátosságait, hogy egy olyan államilag elismert keretrendszerbe szervezte azokat. Így a szakképesítések nemzetközi szempontból is azonosíthatóak, a szakmai és vizsgakövetelmények, a képzési formák, illetve feltételek a szaktárcák által szabályozottak, ugyanakkor ismertté vált az elmélet/gyakorlat aránya, a képzés időtartama.

A hatályos OKJ a módosított 1/2006. (II. 17.) OM rendelete az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzékbe történő felvétel és törlés eljárási rendjéről. A rendelet 1. számú melléklete tartalmazza az OKJ jelmagyarázatát. A szakmai és vizsgakövetelményeket a szakképzésért felelős minisztériumok rendelettel adják ki, az iskolai rendszerű szakképesítésekhez tartozó központi programok a Magyar Közlönyben jelennek meg.

A Nemzeti Fejlesztési Terv

Magyarország 2004. május 1-jén csatlakozott az Európai Unióhoz, és ezt követően vált jogosulttá az EU Strukturális Alapjai és a Kohéziós Alap támogatására, amelyek segítséget nyújtanak a tagállamok és az azokon belüli régiók közötti különbségek csökkentésében.

A Strukturális Alapok általános szabályozásáról szóló 1260/1999 számú Európai Közösség Tanácsi Rendelet értelmében az alapok igénybevételéhez az 1. célkitűzés hatálya alá tartozó, kevésbé fejlett régiókkal rendelkező tagállamoknak Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT) keretében kell kidolgozniuk, és az Európai Bizottság elé terjeszteniük fejlesztési célkitűzéseiket és prioritásaikat. A Kormány 2002. december közepén fogadta el az NFT, és az Operatív Programok teljes anyagát.

A 2003-ban indult HEFOP 3.2.1 projekt címe „A szakképzés tartalmi, módszertani és szerkezeti fejlesztése: Új szakképzési szerkezet”. A program célja a szakképzés tartalmának és szerkezetének megújítása, ezen belül a magyar foglalkoztatási szerkezet elemzése, és a moduláris szakképzési rendszer fejlesztése, olyan munkaerő-piaci igényeket rugalmasan követő szakképzési rendszer létrehozása, amely felkészíti a fiatalokat az egész életen át tartó tanulásra és a munkaerőpiacon való eredményes részvételre

Az első szakaszban a DACUM (Developing A CurriculUM) eljáráson alapuló módszert alkalmazták, amely a tananyagfejlesztés érdekében végzett, csoportmunkán alapuló munkakörelemzés. A Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszere (FEOR) jegyzékben szereplő foglalkozások, munkakörök elemzése után következett a validálás, amely során a szakmában dolgozók hitelesítették a munkájuk során

előforduló feladatokat. Majd a munkakörelemzés útján keletkező képzési modulok összehasonlító elemzése és egymás közötti kapcsolatainak rögzítése révén jöttek létre az OKJ új struktúrájának alapját jelentő modulterképek. Az újítás célja a szakképesítések közötti átjárhatóság, új kapcsolatrendszerek kialakítása volt. Emellett az előzetes tudás mérése, a beszámíthatóság, a taneszköz rendszer egységesebbé tétele, a szakképesítések tartalmának gyorsabb, gazdaságosabb korszerűsítése is fontos szempontot jelentettek.

Létrejöttek az új, gyakorlatorientált, moduláris szerkezeten alapuló szakmai és vizsgakövetelmények. A dokumentum tartalmazza a szakképesítés OKJ-ban szereplő adatait, a képzés megkezdésének szükséges feltételeit (pl. bemeneti kompetenciák, iskolai-, szakmai előképzettség, alkalmassági követelmények). Megtalálható benne a szakképesítés munkaterületének rövid, jellemző leírása, a szakképesítés teljesítéséhez szükséges szakmai követelménymodulok, amelyek a feladat-, és a tulajdonságprofil (szakmai, személyes, társas, módszertani kompetenciákat) foglalják magukban. A szakmai és vizsgakövetelmények tartalmazzák a vizsgáztatási követelményeket, ezen belül a szakmai vizsgára bocsátás feltételeit, a szakmai vizsga részeit, értékelését, a felmentést, valamint az értékelés szakmai vizsgaszabályzattól eltérő szempontjait. A dokumentum előírja a szakképesítéshez szükséges eszközök és felszerelések minimumát is.

A központi programok az iskolai rendszerű szakképesítésekhez készültek, amelyek tartalmazzák a szakmai és vizsgakövetelményeket, valamint ajánlásokat tesznek az egyes modulok felbontására. Újdonság, hogy a tanórák elnevezés ebben a dokumentumban már nem használatos. A modulok tananyagegységekre, azon belül pedig kisebb részekre, tananyagelemekre bomlanak. Az elmélet/gyakorlat arányát a szakmai és vizsgakövetelmények tartalmazzák, amelyet a képző intézményeknek be kell tartaniuk. A központi programokban a különböző tananyagelemek mellett óraszámajánlások találhatóak, amelyek jellegük szerint lehetnek elméleti, elméletigényes gyakorlati és gyakorlati foglalkozások. Ezek különféle szervezeti formákban (pl. osztály, kiscsoportos foglalkozás) oktathatók.

Az új struktúra kialakításával szükségszerűvé válik a rendszer és a szükséges módszerek megismertetése a tanárokkal, konferenciák, továbbképzések formájában. Ennek szükségessége azért is fontos, mert a magyar pedagógusok többsége hozzá szokott az elméleti, frontális osztálymunkához, és idegenkednek az új, másfajta módszerektől. Ezt különböző felmérések is mutatják, lásd a *Magyarország helyzetéről készült felmérések* fejezetben. Különösen nagy ellenérzést váltott ki a tanárok között az iskolák összevonása, a térségi integrált szakképző központok (TISZK) létrehozása. A képző központoknak a tervezetek szerint egyre nagyobb szakképzési feladatokat kell ellátniuk, különös tekintettel a munkaerő-piaci helyzet változásához való alkalmazkodás elősegítése érdekében

Az Országos Képzés Jegyzék

Az 1993-as OKJ-hoz képest a 2007-es teljesen megváltozott. Az OKJ-ban szereplő szakképesítések számának változásait 1993. és 2007. között az alábbi táblázat mutatja:

1993	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
955	896	933	943	950	951	934	812	818	823	801	805	417	420

Az OKJ-ban szereplő szakképesítések száma 1993. és 2007. között

2007-ben a szakképesítések száma 420-ra csökkent, ugyanakkor a kimenetek száma nőtt, ezek adatait az alábbi táblázat mutatja:

Db	Név	Definíció
62	Alap-szakképesítés	A szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott modulokból épül fel, munkakör ellátására képesít
396	Rész-szakképesítés	Egy szakképesítésnek a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott moduljaiból épül fel, legalább egy munkakör ellátására képesít)
385	Elágazás	A szakképesítés részeként a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott modulokból épül fel, amely kötelezően választandó modullal/modulokkal együtt munkakör ellátására képesít
152	Ráépülés	A szakmai és vizsgakövetelmény tartalmazza, hogy mely modulok/szakképesítés/részszerkezet/elágazás moduljaira épül, meghatározza, hogy mely modulokból épül fel, újabb munkakör ellátására képesít

A 2007-es OKJ-ban található szakképesítések eloszlása kimenetek szerint [10/2007 (II. 27.) SZMM rendelet alapján]

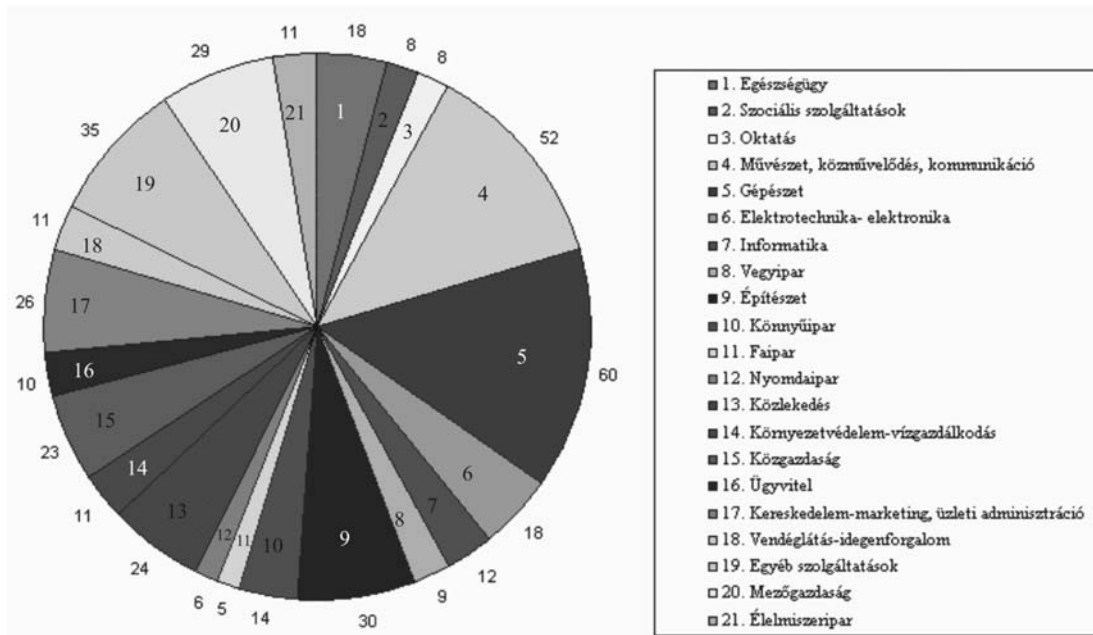
A 2005. évi régi felépítésű OKJ-ban szereplő építőipari szakképesítések száma:

- 27 db, 19 db iskolai rendszerű szakképzés és 8 db iskolarendszeren kívüli képzés;

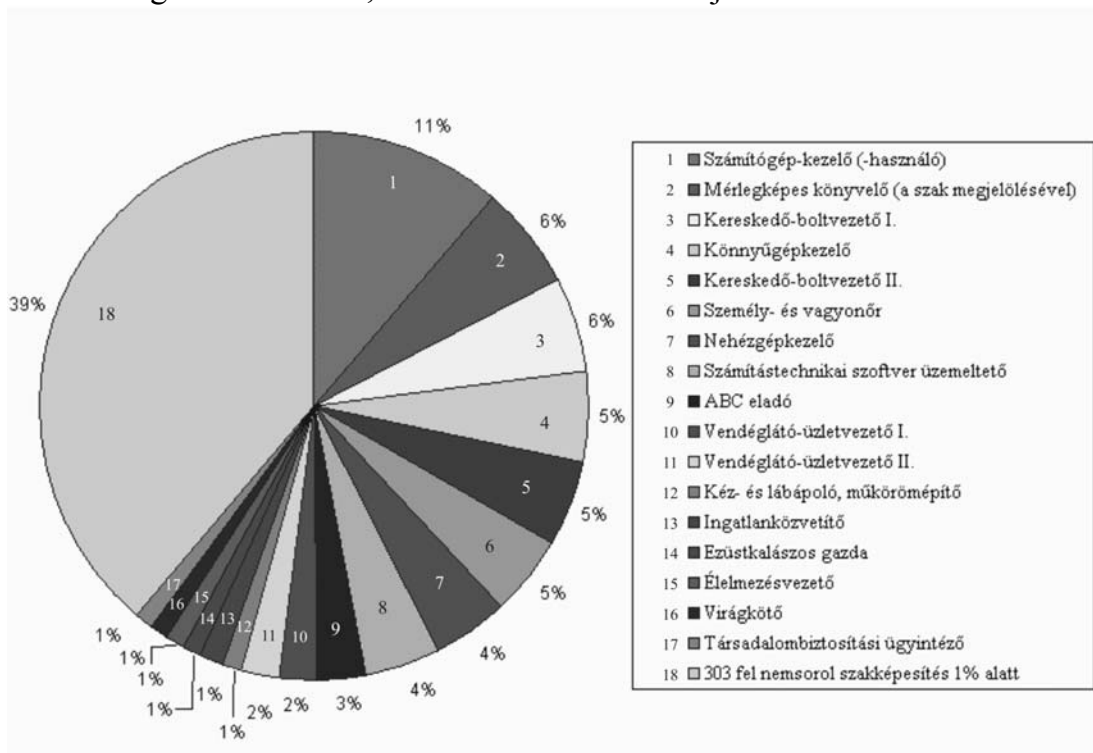
A 2007. évi moduláris felépítésű OKJ-ban szereplő építőipari szakképesítések száma:

- 30 db szakképesítés, 86 kimenettel, iskolarendszeren kívüli képzésben mindegyik szakképesítés oktatható.

A szakképesítések száma a különböző szakmacsoportokban a következők szerint alakult 2007-ben.

A 2001. évi CI. törvény a felnőttképzésről 2003. január 1-jétől írja elő a statisztikai adatok gyűjtését az iskolarendszeren kívül szakképzésről, így nem állnak rendelkezésre pontos adatok korábról. A legnépszerűbb szakképesítések aránya azonban így is megállapítható. A leggyakoribb szakképesítések listája az 1990-es évek végétől 2001-ig nem változott, ezt az alábbi ábra mutatja:

A legnépszerűbb képzések az OKJ-ban 1996-tól 2001-ig

3. Az építőipari szakképzés jelenlegi helyzete Magyarországon

A szakképzés alapidokumentumai

1. Országos Képzési Jegyzéket tartalmazó jogszabály
2. A szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményét tartalmazó jogszabály (röviden: SZVK)
3. A minisztériumi közleményként kiadott központi program (röviden: KP)
4. Helyi szakmai program, mint a pedagógiai program része

Az 1/2006. (II. 17.) OM rendelettel kiadott OKJ-ban a következők szerint alakult ki az építőipari képzések struktúrája (szaktárca, szakmacsoportok és kimenetek szerint):

Kimenetek száma	Minisztérium	Szakmacsoport	Szakképesítés neve	Elágazás/Rész/Ráépülés
1.	SZMM	9	Ács, állványozó	
2.	SZMM	9		Állványozó
3.	SZMM	9	Belsőépítési szerkezet- és burkolatszerelő	
4.	SZMM	9		Árnyékolástechnikai szerelő
5.	SZMM	9		Szárazépítő
6.	SZMM	9	Betonelemgyártó	
7.	SZMM	9	Burkoló	
8.	SZMM	9		Hidegburkoló
9.	SZMM	9		Melegburkoló
10.	SZMM	9		Parkettás
11.	SZMM	9	Csővezetéképítő	
12.	ÖTM	9	Építési műszaki ellenőr I.	
13.	ÖTM	9		Építési műszaki ellenőr II.
14.	SZMM	9	Építményszerkezet-szerelő	
15.	SZMM	9		Darukötöző
16.	SZMM	9	Építményszigetelő	
17.	SZMM	9		Hő- és hangszigetelő
18.	SZMM	9		Vízszigetelő
19.	SZMM	9	Építményszaluzat-szerelő	
20.	SZMM	9		Zsaluzóács
21.	GKM-SZMM	9	Építő- és anyagmozgató gép kezelője	
22.	GKM-SZMM	9		Könnyűgépkezelő
23.	GKM-SZMM	9		Nehézgépkezelő
24.	GKM-SZMM	9		Emelőgépkezelő
25.	GKM-SZMM	9		Energiaátalakító-berendezés kezelője
26.	GKM-SZMM	9		Építési anyag-előkészítő gép kezelője

27.	GKM-SZMM	9		Földmunkagép-kezelő
28.	GKM-SZMM	9		Targoncavezető
29.	GKM-SZMM	9		Útépitőgép-kezelő
30.	GKM-SZMM	9		Emelőgépkezelő Könnyűgépkezelő
31.	GKM-SZMM	9		Emelőgépkezelő Nehézgépkezelő
32.	GKM-SZMM	9		Energiaátalakító-berendezés kezelője Könnyűgépkezelő
33.	GKM-SZMM	9		Energiaátalakító-berendezés kezelője Nehézgépkezelő
34.	GKM-SZMM	9		Építési anyag-előkészítő gép kezelője Könnyűgépkezelő
35.	GKM-SZMM	9		Építési anyag-előkészítő gép kezelője Nehézgépkezelő
36.	GKM-SZMM	9		Földmunkagép-kezelő Könnyűgépkezelő
37.	GKM-SZMM	9		Földmunkagép-kezelő Nehézgépkezelő
38.	GKM-SZMM	9		Targoncavezető Könnyűgépkezelő
39.	GKM-SZMM	9		Targoncavezető Nehézgépkezelő
40.	GKM-SZMM	9		Útépitőgép-kezelő Könnyűgépkezelő
41.	GKM-SZMM	9		Útépitőgép-kezelő Nehézgépkezelő
42.	SZMM	9	Építőanyag-ipari technikus	
43.	SZMM	9		<i>Építőanyagipari minőségellenőr</i>
44.	SZMM	9	Épület- és építménybádogos	
45.	SZMM-OKM	9	Festő, mázoló és tapétázó	
46.	SZMM-OKM	9		Mázoló, lakkozó
47.	SZMM-OKM	9		Plakátragasztó
48.	SZMM-OKM	9		Szobafestő
49.	SZMM-OKM	9		Tapétázó
50.	SZMM-OKM	9		<i>Műemléki díszítő, festő</i>
51.	SZMM	9	Finomkerámia-gyártó gép kezelője	
52.	SZMM	9		Kerámiaipari gépkezelő

53.	SZMM	9		<i>Sportterem- és sportlétesítmény-üzemeltető</i>
54.	SZMM	9	Ipari alpinista	
55.	SZMM	9	Kályhás	
56.	SZMM	9		Cserépkályha-készítő
57.	SZMM	9		Kandallóépítő
58.	SZMM	9	Kemencekezelő, -égető	
59.	SZMM	9	Korrózióvédelmi technikus	
60.	SZMM-OKM	9	Kőfaragó, mőköves és épületszobrász	
61.	SZMM-OKM	9		Kőfaragó, épületszobrász
62.	SZMM-OKM	9		Műkőkészítő
63.	SZMM-OKM	9		Sírkőkészítő
64.	SZMM-OKM	9		<i>Műemléki díszítőszobrász</i>
65.	SZMM-OKM	9	Kőműves	
66.	SZMM-OKM	9		Beton- és vasbetonkészítő
67.	SZMM-OKM	9		Építési kisgépezelő
68.	SZMM-OKM	9		Építményvakoló kőműves
69.	SZMM-OKM	9		Épületfalazó kőműves
70.	SZMM-OKM	9		Gépi vakoló
71.	SZMM-OKM	9		<i>Műemléki helyreállító</i>
72.	SZMM	9	Magasépítő technikus	
73.	SZMM	9	Mélyépítő technikus	
74.	SZMM	9	Mész- és cementterméket gyártó gép kezelője	
75.	SZMM	9	Tetőfedő	
76.	SZMM	9		Nádtetőkészítő
77.	GKM	9	Úszómunkagép-kezelő	
78.	SZMM	9	Üveges és képkeretező	
79.	SZMM	9		Képkeretező
80.	SZMM	9	Üvegyártó	
81.	SZMM	9		Üvegfúvó
82.	SZMM	9		Üvegipari gépezelő
83.	KvVM	9	Vízépítő technikus	
84.	KvVM	9		Víziközmű-építő
85.	KvVM	9		<i>Vízépítési búvár</i>
86.	KvVM	9	Vízútúró	

Összesen:

30 db szakképesítés szerepel a 9. építészet szakmacsoportban, ebből 5 db az ún. alapszakképesítések száma:

Alap-szakképesítés: A szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott modulokból épül fel, munkakör ellátására képesít.

33	582	01	Ács, állványozó ⁴
33	582	03	Burkoló ⁴
31	582	07	Épület- és építménybádogos ⁴
33	582	04	Festő, mázoló és tapétázó ⁴
31	582	15	Kőműves ⁴

Szakmai és vizsgakövetelmények

Az új képzési struktúrához rendelt szakmai és vizsgakövetelmények a régi szakmastruktúrához kapcsolódó szakmai és vizsgakövetelményektől alapvetően a moduláris szakmai követelmények, az ezekhez kapcsolódó vizsgakövetelmények, illetőleg a vizsgáztatási rendszer vonatkozásában térnek el. Különbséget jelent továbbá a rész-, elágazó-, továbbá a ráépülő szakképesítések rendszere.

A szakképesítések egyes típusaitól függő specifikumok

Rész-szakképesítés: A rész-szakképesítés a munkaerőpiac által elismert, többnyire egyszerű, kevésbé összetett munkatevékenység elvégzésére szóló alkalmasságot tanúsít. Követelményei valamelyik szakképesítés kompetenciáiból származtathatók. Kompetenciaprofilja feladatprofilból és tulajdonságprofilból tevődik össze. A rész-szakképesítés feladatkövetelményeit a szerző a szakképesítés feladatkövetelményei közül való kiválasztással határozza meg. A kiválasztott feladatkövetelmény a rész-szakképesítésben és a szakképesítésben is – az elvárható teljesítményszintben és a feltételezhető összetevőkben is – teljesen azonos legyen. Csoportba sorolt szakképesítésből származtatott rész-szakképesítés esetében a kiválasztást az alapszakképesítés modulcsoportba és az ezen kívüli kiegészítő modulcsoportba tartozó műveletek/feladatok, feladatok és feladatcsoportok körében is el kell végezni. Az így – a rész-szakképesítés feladatkövetelményeiként – kiválasztott sorokat az erre szolgáló oszlopokban a modulokéval azonos módon kell jelölni.

Elágazás: Egy szakképesítés elágazásainak kompetenciaprofilja jelentős részben azonos, illetve hasonló. Az elágazás-specifikus tartalmak nem képezik a feladat-, illetve tulajdonságkompetenciák meghatározó arányú részét, hanem becsülhetően csupán mintegy 15-20%-át alkotják és az eltérő részek jellege ezen belül is hasonló. Ezt a szakképesítés típusát a közös tartalom sokkal nagyobb aránya jellemzi. Az elágazó szakképesítések közös része csak egy elágazásmodullal (modulcsoporttal) alkot teljes szakképesítést. Az egyes elágazások megnevezései egy általános, nagy számban gyakorolt szakmai munkatevékenységnek számossága és jelentősége miatt

önállósult, a többi elágazás tartalmától többé-kevésbé elkülönülő szokásos szervezeti keretét, alkalmazási területét, termék, illetve szolgáltatási körét stb. különböztetik és határozzák meg. Az elágazásos szakképesítések feladatprofiljának elkészítésekor törekedni kell arra, hogy a feladatprofil minél nagyobb része legyen azonos, valamennyi elágazásra nézve érvényes. Ez azonos tagolási elv, szerkezet és valamennyi elágazásra érvényes általánosabb, gyűjtő elnevezések alkalmazásával érhető el. Az egyes elágazások ezt meghaladó, eltérő, speciális tartalma lehetőleg egy tömbben, külön feladatcsoport(ok)ban, szükség esetén más feladatcsoportok feladataként jelenjen meg. Az elágazásokhoz kötődő specifikumok jelentős része várhatóan a tulajdonságprofilban fog megjelenni. Amennyiben egy szakképesítésen több szerző dolgozik, az elágazásokat készítő szerzők számára célszerű a menet közben történő többszöri egyeztetés. Az egyes elágazásokhoz kötődő feladatkompetenciákat lehetőleg a szakképesítés feladatlistájának végén külön szakaszként kell szerepeltetni és valamennyit (a máshol szereplőket is) a listától balra eső oszlopokban (is) jelölni kell.

Ráépülés: A ráépülés adott szakképesítés birtokában szerezhető meg, annak követelményeihez hozzá adódó modult (modulcsoportot) jelent. A munkatevékenység többnyire valamilyen önálló, elkülöníthető specializáció, konkrét részterület, jelleg stb. által határozható meg. Ráépülés alapjául szolgáló szakképesítés feladatprofiljának elkészítésekor törekedni kell arra, hogy a szakképesítés feladatkompetenciái minél inkább érvényesek legyenek a ráépülések esetében is. A ráépülés feladatprofiljának meghatározásakor az alapul szolgáló szakképesítés feladatkompetenciáit kell kiegészíteni a ráépülésnek megfelelőekkel. Törekedni kell arra, hogy ezek lehetőleg egy tömbben, külön feladatcsoport(ok)ba kerüljenek, és csak szükség esetén jelenjenek meg más feladatcsoportok feladataként. A ráépülésekhez kötődő specifikumok jelentős része várhatóan a tulajdonságprofilban fog megjelenni. Amennyiben egy szakképesítésen több szerző dolgozik, a szakképesítés ráépüléseit készítő szerzők számára célszerű a menet közben történő többszöri egyeztetés. Az egyes ráépülésekhez kötődő feladatkompetenciákat lehetőleg a szakképesítés feladatlistájának végén külön szakaszként kell szerepeltetni, és valamennyit (a máshol szereplőket is) a listától balra eső oszlopokban (is) jelölni kell.

A szakképzés alapidokumentumai

A szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményét tartalmazó jogszabály (röviden: SZVK):

30 db 9. Építészet szakmacsoportban lévő SZVK jóváhagyása megtörtént:
A 21/2007. (V. 21.) SZMM rendelettel.

A minisztériumi közleményként kiadott központi program (röviden: KP):

13 db 9. Építészet szakmacsoportban lévő KP került jóváhagyásra 2007. augusztus 8-án.

Helyi szakmai program, mint a pedagógiai program része:
Az SZVK és a KP alapján a képző intézmény készíti el.

Pályakezdő fiatalok nyomon követése

A Nemzeti Szakképzési Intézet a 2005-2006. tanévben végzett kutatást a pályakezdő fiatalok nyomon követése témában.

Vizsgálta, hogy a munkaadók milyenek ítélik a pályakezdő szakemberek szaktudását és milyen elvárásai vannak a pályakezdő fiatalok készségeivel, képességeivel kapcsolatban. Több mint 200 munkaadó véleménye alapján a következő megállapításokat tették:

Értékeltek a pályakezdő szakmunkások	átlagérték
- szaktudásának korszerűségét	3,17
- elméleti tudásának hasznosíthatóságát	3,06
- képzettségük gyakorlati alkalmazhatóságát	3,19
- sikeres szakmai pályakezdésének megalapozottságát	3,08

Néhány tized százalékkal a fentieknél jobbnak vélték a pályakezdő technikusok szaktudását ugyanezen szempontok alapján (kb. 100 munkaadó véleménye)

A munkaadók globálisan (szakmunkás szint és technikus szint együtt) értékelték pályakezdők kompetenciáit is, amelyek pályakezdők munkába állásának, az eredményes munkavégzésre való alkalmasságának, a munka világába való bekapcsolódás sikerességének fontos feltételei.

A pályakezdőkkel való elégedettség jellemző adatai:	átlagérték
- önálló munkavégzés	3,04
- problémamegoldó képesség	2,94
- csapatmunka	3,70
- munkafegyelem	3,55
- kommunikációs készség	3,32
- kapcsolatteremtő képesség	3,42
- idegen nyelv ismerete	2,03
- számítástechnikai ismeretek	3,26

A jelen vizsgálatban mindössze 25 építőipari munkaadó megkeresésére került sor, amelyek közül 8 adott választ, alább következő kérdőív alapján:

Kérdőív az építőipari munkaadók számára 2008.							
1.	A cég/szervezet neve, címe:						
2.	A választ adó neve, beosztása, telefonszáma, e-mail elérhetősége:(a válasz önkéntes:)						
3.	A cég/ szervezet:		1. Nagyvállalat 2. Közép- vagy kisvállalkozás 3. Egyéni vállalkozás 4. Egyéb:				
4.	Az építészeti szakképesítéssel rendelkező jelentkezők közül szívesen alkalmaz pályakezdőt:						
	1. igen 2. nem, vagy ritkán						
	A 2. számú válasz esetében indokolja meg.						
5.	Elvárásai a pályakezdő munkavállalók iránt (A felsoroltak fontosságát értékelje 1-5-ig, 1: nem befolyásol.....5:nagyon fontos)						
	Szakképesítés neve:	Kőműves	Ács-állványozó	Szobafestő-mázoló, tapétázó	Épület-burkoló	Tetőfedő	Magas-építő technikus
	Biztos elméleti tudás						
	Biztos gyakorlati tudás						
	Önálló munkavégzés						
	Problémamegoldó képesség						
	Csapatban való munka						
	Munkafegyelem						
	Kommunikációs készség						
	Kapcsolatteremtő képesség						
	Szakmaspecifikus képességek						
	Idegen nyelv ismerete						
	Számítástechnikai ismeretek						
6.	Tapasztalatai a pályakezdő munkavállalók körében (értékelje 1-5-ig, 1: igen gyenge...5 kiváló)						
	Szakképesítés neve:	Kőműves	Ács-állványozó	Szobafestő-mázoló, tapétázó	Épület-burkoló	Tetőfedő	Magas-építő technikus
	Biztos elméleti tudás						
	Biztos gyakorlati tudás						
	Önálló munkavégzés						
	Problémamegoldó képesség						
	Csapatban való munka						
	Munkafegyelem						
	Kommunikációs készség						
	Kapcsolatteremtő képesség						
	Szakmaspecifikus képességek						
	Idegen nyelv ismerete						
	Számítástechnikai ismeretek						

A mérhető adatok összegezése, értékelése:

3. kérdés

A cég/szervezet:

Nagyvállalat	3
Közép- vagy kisvállalkozás	3

Nem válaszolt: 2 fő

4. kérdés

Az építészeti szakképesítéssel rendelkező jelentkezők közül szívesen alkalmaz pályakezdőt:

Igen	6
Nem	0

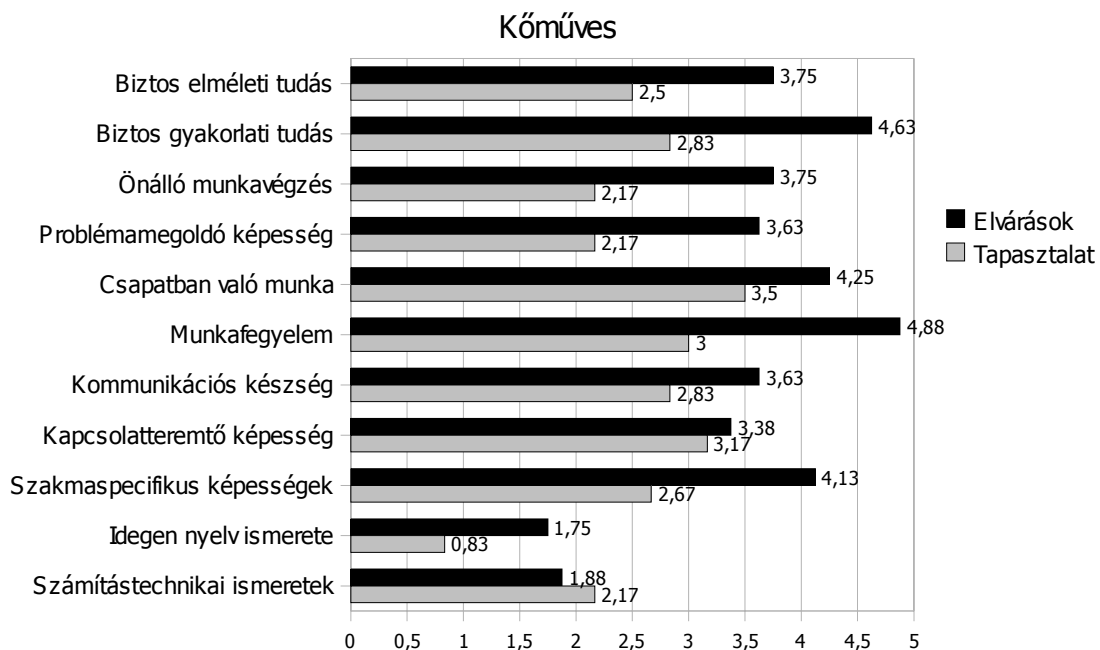
Nem válaszolt: 2 fő

5. és 6. kérdés

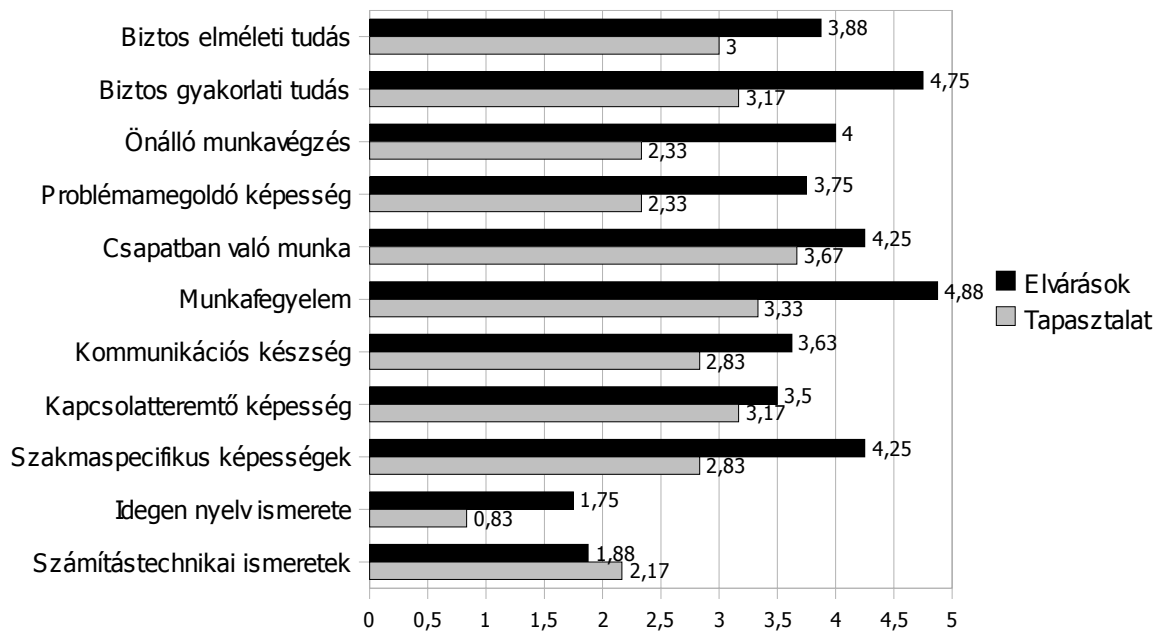
5. Elvárásai a pályakezdő munkavállalók iránt (A felsoroltak fontosságát értékelje 1-5-ig, 1: nem befolyásol...5: nagyon fontos)

6. Tapasztalatai a pályakezdő munkavállalók körében (értékelje 1-5-ig, 1: igen gyenge...5: kiváló)

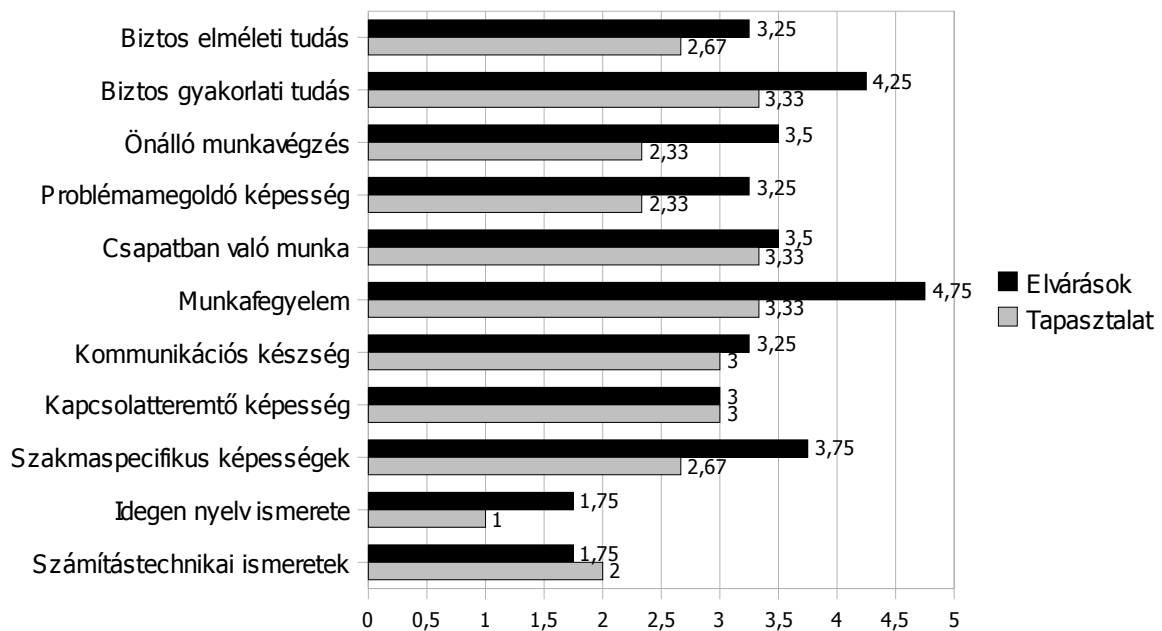
Az 5. és 6. kérdésre adott válaszok átlagértékeit szakképesítésenként egymáshoz hasonlítva a következő képet adják:

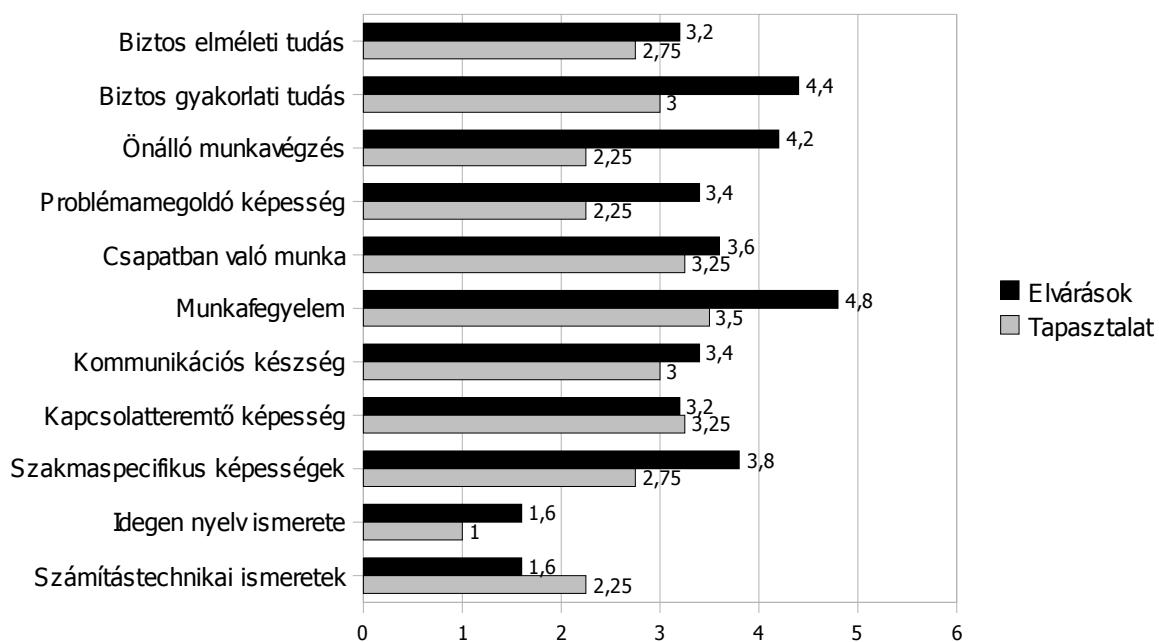
Ács-állványozó

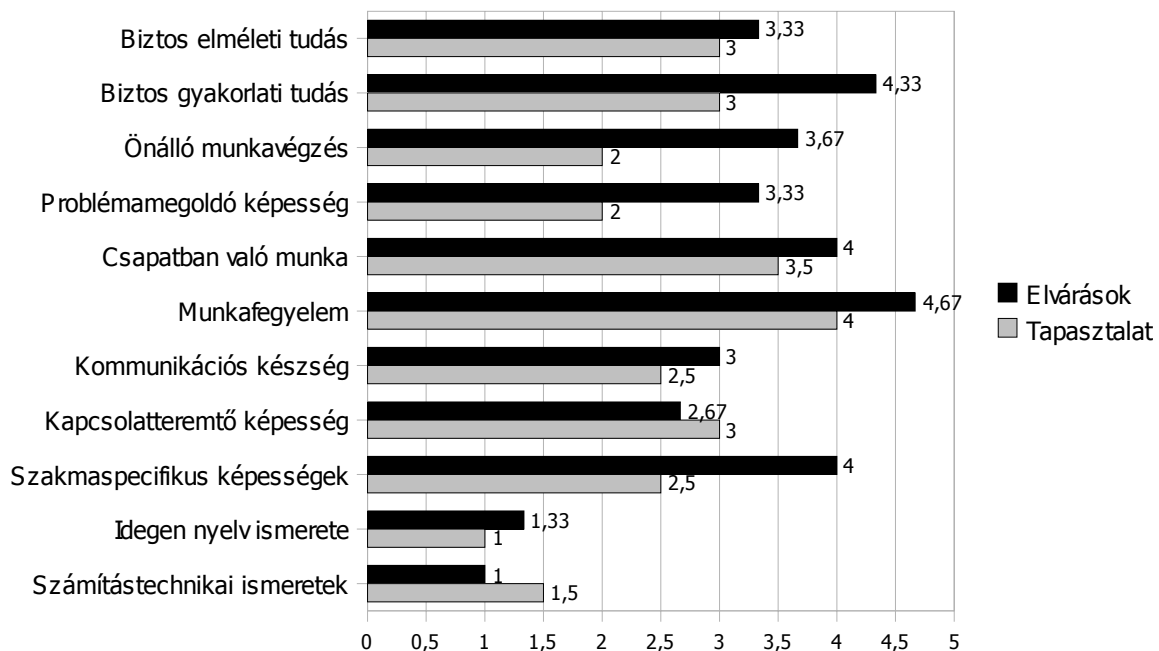
Szobafestő-mázoló, tapétázó

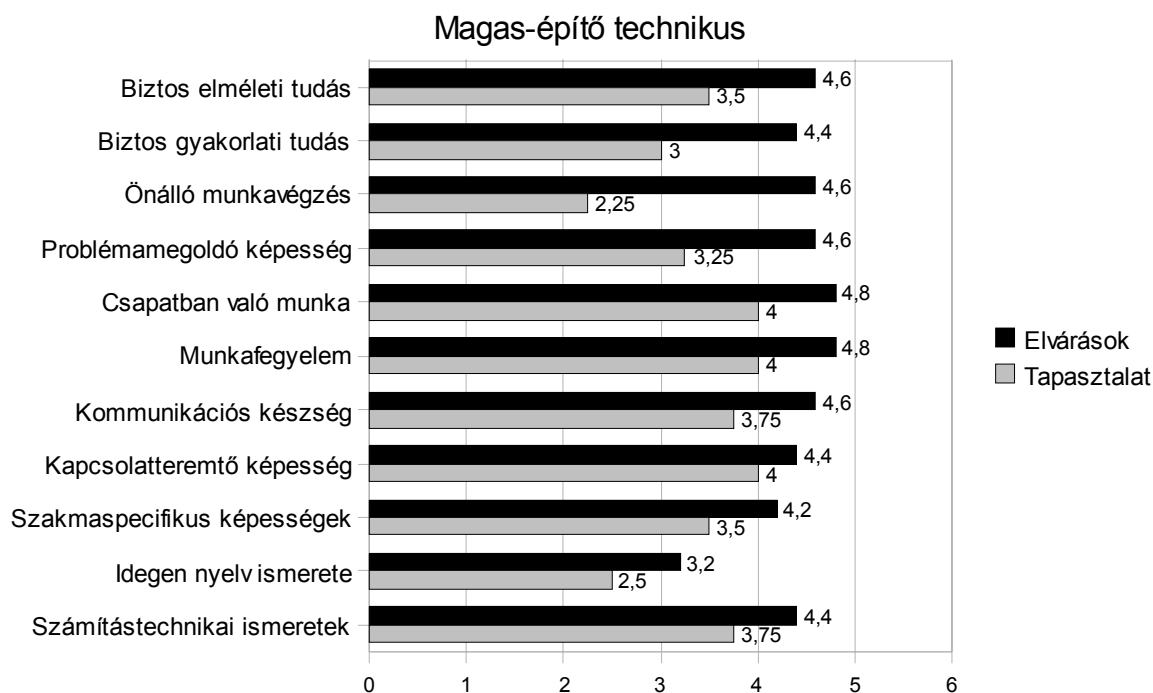

Épület-burkoló

Tetőfedő

A 2006. évi vizsgálatához hasonlóan a munkaadók elvárásai között mind a hat szakképesítésben a munkafegyelem szerepelt az első helyen melyet az öt fizikai szakmában a biztos gyakorlati tudás követ. Az elvárások közül a csapatban való munka általában a 3-4. helyet tölti be. Ugyanitt helyezkednek el a szakma-specifikus képességek.

A magas-építő technikusoktól a munkaadók leginkább a munkafegyelmet és a csapatban való munkát várják el (átlagérték 4,8), majd ezt követi a 2. helyen a biztos elméleti tudás, az önálló munkavégzés, a problémamegoldó képesség, és a kommunikációs készség (átlagérték 4,6). Az idegen nyelv jó színvonalú ismeretét még a magas-építő technikusoktól sem várják el (3,2).

Az elvárások és a fiatal munkaerők körében tapasztaltak között igen kevés kivétellel mindenütt magasabbak az elvárások, mint a valóságos helyzet. A számítástechnikai ismeretek terén az elvártnál jobb a fiatalok hozzáértése, de ennek a színvonala is alacsony besorolást kapott.

A 2008. évi elégedettségi értékeket a 2006. évi vizsgálat adataival összevetve a csapatmunkában és a munkafegyelem terén az eredmények közel azonosak, sőt meg is haladják a nagyobb mintából számított értékeket. Az idegen nyelv ismerete a magas-építő technikusok kivételével rendkívül alacsony szintet ért el. (Lásd a következő táblázatban.)

A munkaadók elégedettségének összehasonlítása a 2006. évi értékekkel

Képességek, készségek, jellemző tulajdonságok	2006. évi átlagértékek	2008. évi átlagértékek					
	Globális	Kőműves	Ács-állványozó	Szobafestő-mázoló tapétázó	Épület-burkoló	Tetőfedő	Magas-építő technikus
Biztos elméleti tudás*		2,50	3,00	2,67	2,75	3,00	3,50
Biztos gyakorlati tudás*		2,83	3,17	3,33	3,00	3,00	3,00
Önálló munkavégzés	3,04	2,17	2,33	2,33	2,25	2,00	2,25
Problémamegoldó képesség	2,94	2,17	2,33	2,83	2,25	2,00	3,25
Csapatmunka	3,70	3,50	3,67	3,33	3,25	3,50	4,00
Munkafegyelem	3,55	3,00	3,33	3,33	3,5	4,00	4,00
Kommunikációs készség	3,32	2,83	2,83	3,00	3,00	2,50	3,75
Kapcsolatteremtő képesség	3,42	3,17	3,17	3,00	3,25	3,00	4,00
Szakmaspecifikus képességek	-	2,67	2,83	2,67	2,75	2,5	3,50
Idegen nyelv ismerete	2,03	0,83	0,83	1,00	1,00	1,00	2,50
Számítástechnikai ismeretek	3,26	2,17	2,17	2,00	2,25	1,00	3,75

* Az Elméleti és a gyakorlati tudást a korábbi kutatásban is vizsgálták, de más szempontok szerint értékelték azokat.

4. A 9. Építészet szakmacsoport iskoláinak tanulói létszámai 2006-ban régiók és évfolyamok szerint

(Az Educatio Kht Közoktatási információs irodájának KIR-Stat adatbázisa alapján)

Az Építészet szakmacsoportban tanulók létszáma régiókként

(forrás: NSZI 2006. október 01.)

	SZAKISKOLA							SZAKKÖZÉPISKOLA								
	9.	10.	11.	12.	13.	14.	Össz.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	Össz.
1. Közép-Magyarország	71	47	647	475	-	-	1272	-	-	-	-	162	169	-	-	331
2. Közép-Dunántúl	28	25	423	392	-	-	868	-	-	-	-	105	83	-	-	188
3. Nyugat-Dunántúl	-	-	648	515	51	-	1214	-	-	-	-	82	51	-	-	133
4. Dél-Dunántúl	80	52	517	336	47	-	1032	-	-	-	-	77	18	-	-	95
5. Észak-Magyarország	131	99	439	262	69	-	1000	-	-	-	-	90	106	-	-	196
6. Észak-Alföld	26	24	683	484	41	-	1268	-	-	-	-	78	91	-	-	169
7. Dél-Alföld	175	130	556	394	120	-	1375	-	-	-	-	107	78	-	-	185
	511	377	3913	2858	360	-	8019					701	596	-	-	1297

A beiskolázások adatait és a szakképzés trendjét a KIR-Stat teljes adatbázisa alapján a következők jellemzik 2002-2006 között:

- nőtt a gimnáziumi beiskolázások aránya
- csökkent a szakközépiskolákba és szakiskolákba beiratkozó tanulók aránya.

Az Építészet szakmacsoportban a meghirdetett férőhelyek száma 2003/2004-ben volt a legalacsonyabb, 2006-2007. tanévben a keresettség index 2,4; a betöltöttség pedig 76,4%-os. A betöltöttség mélypontja a 2004-2005. tanévben tapasztalt 53,8% volt.

A szakiskolák presztízsvesztését már 2003-ban prognosztizálták az Oktatáskutató Intézet kutatói.

Megállapították, hogy a „piacképtelen szakmák, vagy az elhibázott szakmaválasztás miatti, középfokú iskolát közvetlenül követő „szakmaváltás” is elsősorban a szakiskolások és a hátrányos társadalmi helyzetű tanulók esetében a legjellemzőbb. Fél évvel a szakmai vizsga után „mind iskola, mind szakmaválasztásukkal a szakiskolások közül voltak a legtöbben elégedetlenek.”

„Csak a szakiskolások egyharmada talál a képességének és igényeinek megfelelő munkahelyet, egyharmaduk másik szakmát kénytelen tanulni, és egyötödük munkanélküliként kezdi pályáját, tehát a szakiskolák presztízsvesztése elsősorban a fiatal szakmunkások munkaerő-piaci helyzetével függ össze.”

Különösen nehéz helyzet alakult ki a leszakadó térségek területén.

5. Az iskolai rendszerben oktató iskolák véleménye a moduláris rendszerű szakképzés bevezetésének helyzetéről a 9. Építészet szakmacsoportban 2008. tavaszán

A 9. Építészet szakmacsoport szakképesítéseit iskolai rendszerben oktató iskolák (a továbbiakban az *építészet szakképző iskolái* megkeresésére az Educatio Kht KIR-Stat adatbázisának 2006. október 1-jei országos adatai alapján került sor. Az 1. számú mellékletben csatolt kérdőívet */Kérdőív a 9. Építészet szakmacsoport szakképesítéseinek oktatását-képzését végző iskolák igazgatóinak a moduláris szakképzés megvalósításáról/* összesen 159 szakképző iskola igazgatója részére postázta elektronikus úton az EVOSZ. A válaszadás önkéntes volt. Figyelembe véve, az azóta tovább folyó iskola-összevonásokat és megszüntetéseket, a viszonylag rövid idő (mintegy 3 hét) alatt 62 iskola, a címzettek 39%-a küldte vissza válaszát.

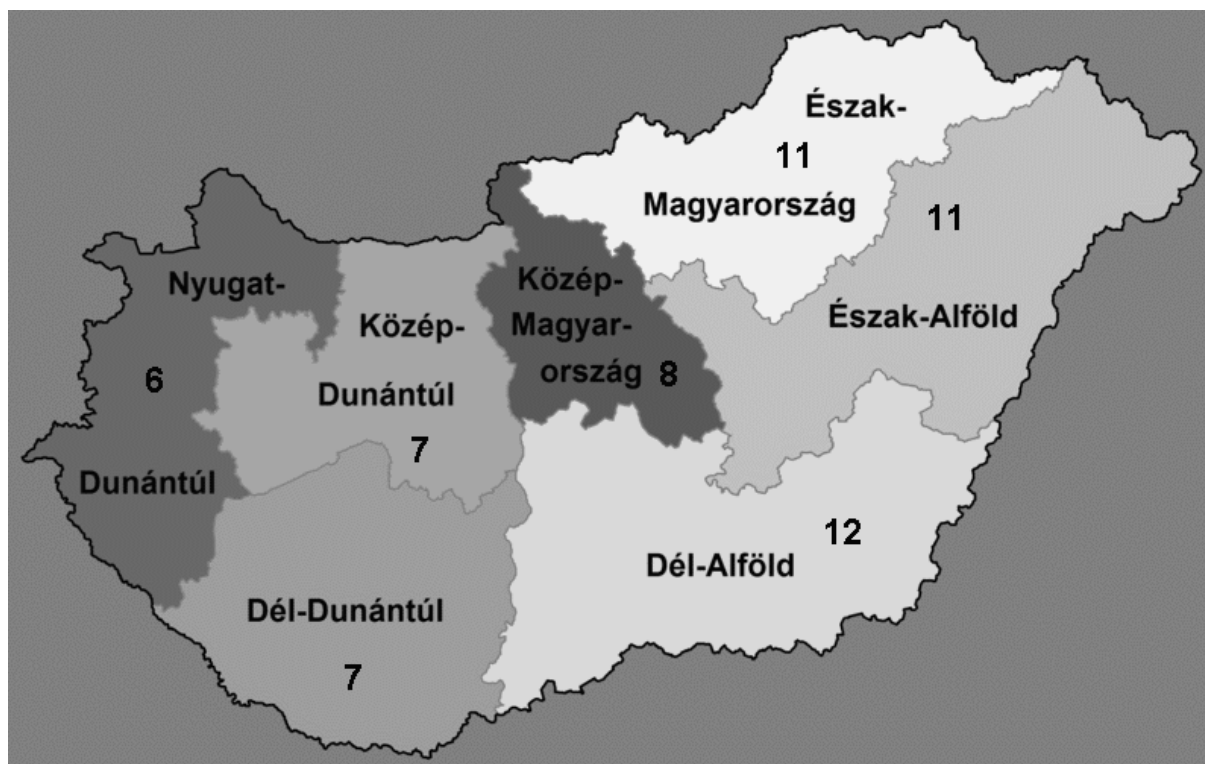
A következtetések levonásánál mindig figyelembe kell venni, hogy az adatok összegezése a megkérdezettek 1/3 részét kismértékben meghaladó mintaszám alapján készült, valamint számos válaszadó nem fejtette ki valamennyi kérdésről a véleményét.

1. kérdés: Az iskola neve, címe, rendszeresen figyelemmel kísért e-mail címe:

Az iskolák címéből megállapítható, hogy minden régióból, ezen belül minden megyéből érkeztek válaszok, továbbá a fővárosból és kis településen működő iskolából egyaránt.

A választ adó iskolák földrajzi elhelyezkedése régiók szerint:

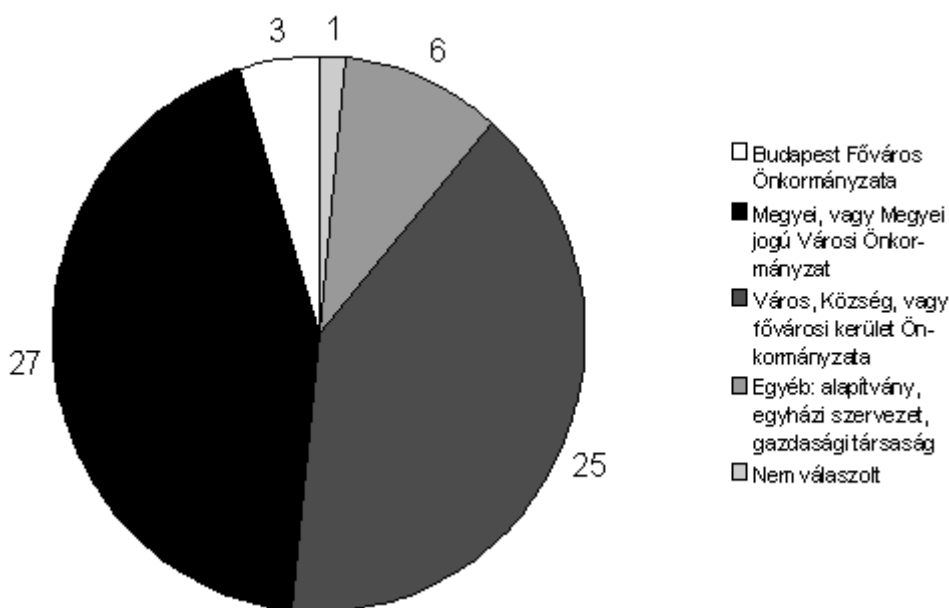
Régiók	Választ adók száma	%	A régió megyéi
Észak - Magyarország	11	17,8	Borsod-Abaúj-Zemplén - Heves - Nógrád
Közép - Magyarország	8	12,9	Pest megye és a Főváros
Észak – Alföld	11	17,7	Szabolcs-Szatmár-Bereg - Hajdú-Bihar – Jász-Nagykun-Szolnok
Dél Alföld	12	19,3	Bács-Kiskun - Békés - Csongrád
Közép – Dunántúl	7	11,3	Fejér – Komárom-Esztergom - Veszprém
Nyugat - Dunántúl	6	9,7	Győr-Moson-Sopron – Vas - Zala
Dél - Dunántúl	7	11,3	Baranya – Tolna - Somogy
Összesen	62	100,0	

2. kérdés: Az iskola fenntartója:

A választ adó iskolák megoszlása fenntartók szerint is változatos képet mutat. Az építészet szakképző iskolái többségükben megyei és városi fenntartásban működnek, mivel többnyire nemcsak egy település, hanem nagyobb körzet tanulóit képezik.

Fenntartó	Iskolák száma	%
Budapest Főváros Önkormányzata	3	4,8
Megyei, vagy Megyei jogú Városi Önkormányzat	27	43,6
Város, Község, vagy fővárosi kerület Önkormányzata	25	40,3
Egyéb: alapítvány, egyházi szervezet, gazdasági társaság	6	9,7
Nem válaszolt	1	1,6
Összesen	62	100,0

3. kérdés: A 9. Építészet szakmacsoporton belül mely szakképesítés(ek) oktatását kezdték meg ebben a tanévben a 2003. évi OKJ és SZVK szerint:

A választ adó iskolák közül ebben a tanévben öt iskola nem indított építészeti képzést, egy budapesti Speciális Szakiskola, egy Csongrád megyei Szakképző Iskola, három Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Szakképző Iskola, melyek közül egy már két éve csak felnőttképzésben, - beszámoltató-konzultációs rendszerben oktatja az építőipari szakképesítéseket, és azt sem minden tanévben, - mert sem nappali tagozaton, sem felnőtt tagozaton nincs elég jelentkező. Az intézmények véleményüket az iskolai rendszerű képzéssel kapcsolatosan adták, az adatok és vélemények összesítése ebben a körben folyt.

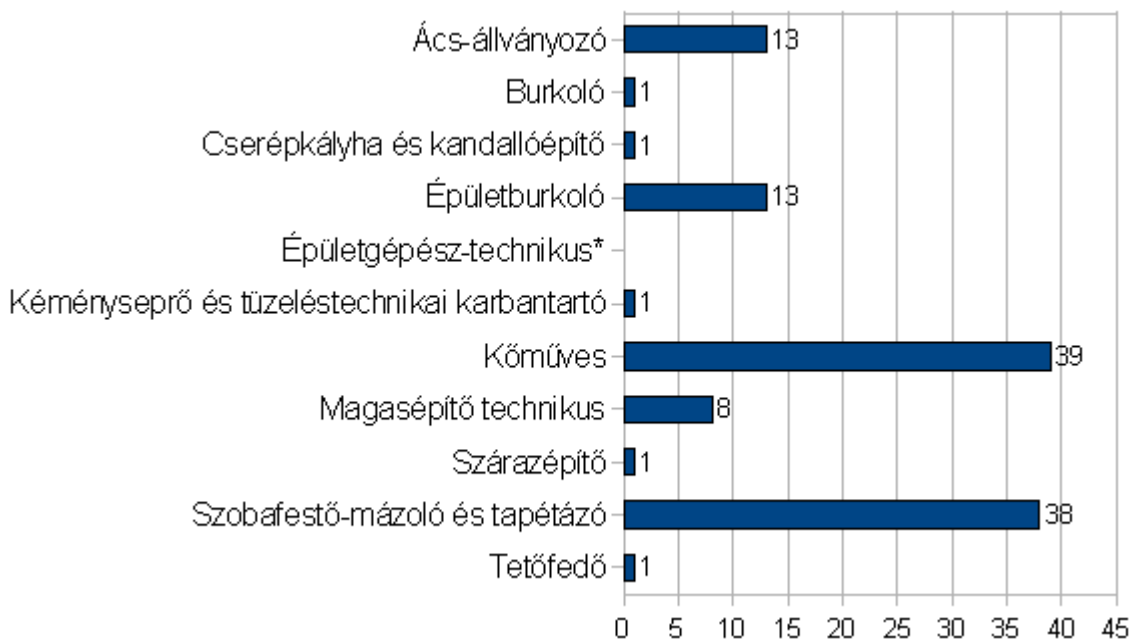
A beérkezett kérdőívek szerint egyetlen Baranya megyei Speciális Szakiskola végzi a szakképzést modul rendszer szerint iskolai rendszerben az építészeti szakmacsoportban, azonban csak rész-szakképesítésekre készítik fel a tanulóikat.

A 2003. évi OKJ és a hozzákapcsolt SZVK alapján az alábbi szakképesítéseket oktatják a választ adó Szakképző Intézmények:

A szakképesítés azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése	Hány intézményben oktatják a jelen tanévben
33 5216 01	Ács-állványozó	13
31 5216 03	Burkoló	1
31 5216 04	Cserépkályha és kandallóépítő	1
31 5216 06	Épületburkoló	13
52 5443 03	Épületgépész-technikus*	2*
33 7899 01	Kéményseprő és tüzeléstechnikai karbantartó	1
31 5216 14	Kőműves	39

52 5801 01	Magasépítő technikus	8
31 5216 22	Százazépítő	1
31 5216 17	Szobafestő-mázoló és tapétázó	38
31 5213 18	Tetőfedő	1

* Az épületgépész-technikus szakképesítés az új OKJ szerint már a Gépészet szakmacsoport része, de itt még a korábbi SZVK és KP szerint oktatják

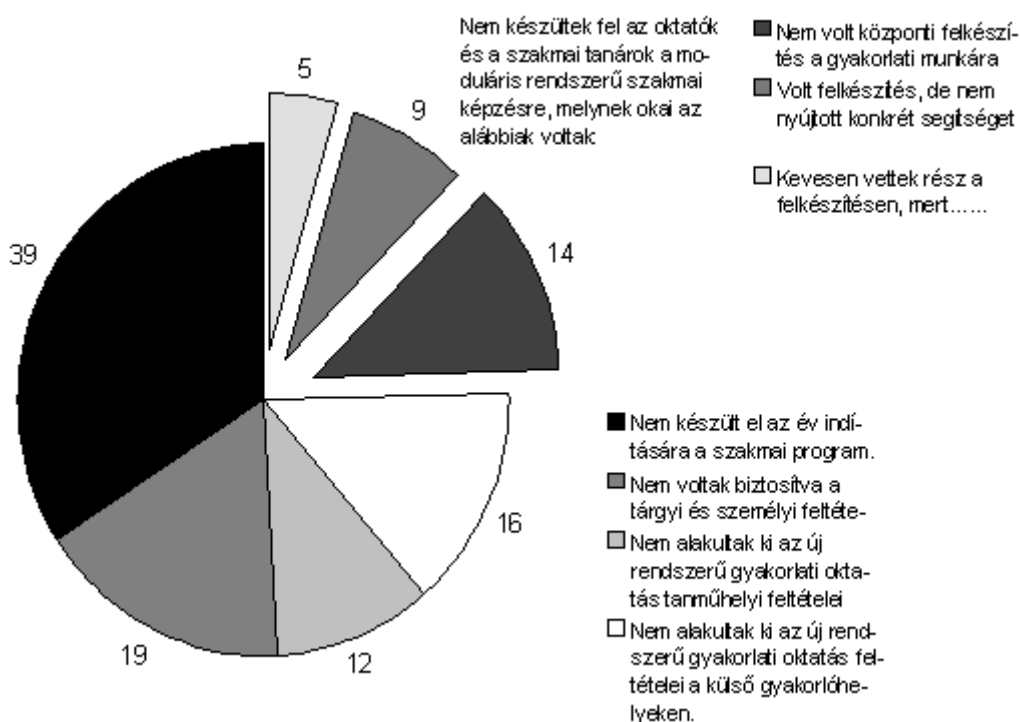
Iskolai rendszerben:

- Egy, vagy két szakképesítésre készít fel **40** Szakképző Intézmény.
- Három-öt szakképesítésre készít fel **14** Szakképző Intézmény.
- Ötnél több építészeti szakképesítést oktat **1** Szakképző Intézmény.
- Szövegesen válaszolt **2** Szakképző Intézmény.
- Ebben a tanévben nem indított iskolai rendszerben építészeti szakképzést **5** Szakképző Intézmény.

4. kérdés: *Mi az oka, hogy a fenti szakképesítések esetében nem vezették be a moduláris rendszerű szakmai képzést? Több okot is felsorolhat szakképesítésenként!*

Az elvárás az volt, hogy választhattak a felkínált 5 lehetséges indok (összesen 7 lehetséges válasz) közül, melyet szakképesítésenként lehetett megjelölni, illetve kiegészíthették ezeket. Erre a kérdésre az Intézmények többsége válaszolt, de a különböző szakképesítések mellé leggyakrabban ugyanazokat a lehetséges válaszokat helyezték. Minimális volt azoknak az iskoláknak a száma, amelyekben az egyes építészeti szakképesítések moduláris oktatásának a helyzete különböző szinten áll. A válaszok többsége tehát nem szakma-specifikus volt, hanem az iskolában oktatott építészeti szakképesítések összességére vonatkozott, globálisan jellemezte a megjelölt, valamennyi új szerkezetű szakképesítés oktatásának helyzetét. Kiténik ez azokból a szöveges válaszokból is, amelyekkel kiegészítették a sémát.

Sorszám	Alsorszám	Választható sémák	Hány jelölést kapott
4.1		Nem készült el az év indítására a szakmai program.	39
4.2		Nem voltak biztosítva a tárgyi és személyi feltételek	19
4.3		Nem alakultak ki az új rendszerű gyakorlati oktatás tanműhelyi feltételei	12
4.4		Nem alakultak ki az új rendszerű gyakorlati oktatás feltételei a külső gyakorlóhelyeken.	16
4.5		Nem készültek fel az oktatók és a szakmai tanárok a moduláris rendszerű szakmai képzésre, melynek okai az alábbiak voltak:	
	4.5.1	Nem volt központi felkészítés a gyakorlati munkára	14
	4.5.2	Volt felkészítés, de nem nyújtott konkrét segítséget	9
	4.5.3	Kevesen vettek részt a felkészítésen, mert.....	5

A leggyakoribb szabadon megfogalmazott válasz a következő volt:

Nem vezettük be a moduláris rendszerű képzést, mert bevezetése 2008. szeptember 1-től kötelező. A régi OKJ szerint hirdettük meg a szakmákat.

További, öszinte válaszok:

- Az iskola vezetése ebben a tanévben még nem akarta elindítani a modulrendszerű képzést az építőipari szakmáknál, mert a gépészeknél kötelező volt és szerették volna látni, hogy egyáltalán hogy birkóznak meg vele a kollégák (Fejér megye).
- Több párhuzamosan futó program miatt túlterhelés (IPR, kompetencia alapú oktatás, IKT eszközök alkalmazásának elsajátítása) miatt (Pest megye).
- Nem volt központi felkészítés, mert a TISZK nem biztosít helyet az építőipari gyakorlati képzésnek.

Valamennyi választ figyelembe véve érezhetővé válik, hogy a szakképzés szinte minden szegmensében 2003 óta végbe menő óriási változások sok esetben elbizonytalanították a tantestületeket. A pedagógusok látszólagos érdektelensége és a további változtatások hátrítása fakadhat a fenti idézetben jelzett kifáradásból. Komoly gondként jelentkezik, hogy a sokféle új dokumentum megismerésére, az új módszerek gyakorlatának elsajátítására és a hatékonyság megtapasztalására nem marad elég idő. Kétségtelen tény az is, hogy a modul rendszer elvén alapuló szakképzés dokumentumai erőltetett ütemben és szinte a bevezetés határidejére jutnak el a felhasználókhoz.

A felkészülés intenzitását csökkentették az előre látható beiskolázási nehézségek, pl. kevesebb tanuló várható a kőműves szakmára, mivel a szakképzésbe való belépés időpontja a 10. évfolyam elvégzéséhez kötött az új OKJ szerint.

Nagyon vegyes kép alakult ki arról, hogy a Magasépítő technikus képzésre mennyire vannak felkészülve az iskolák. (Nyolc iskola szerepel a mintában.) Egy iskola elhibázottnak, egy másik túl általánosnak tartja a szakmai és vizsgakövetelményt (továbbiakban SZVK) és a központi programot (KP). Javasolják, hogy a korrekcióba a gyakorló tanárokat is vonják be, észrevételeikkel foglalkozzanak, továbbá, hogy még a kötelező bevezetés előtt néhány iskolában teszteljék az új szerkezetű képzés és az új követelményrendszer megvalósíthatóságát.

A modul rendszer lényegét nem veszi figyelembe a következő vélemény: beiskolázási nehézséget okoz egyes szakképesítések esetében az is, hogy a 3 éves kőműves, vagy festő, mázó és tapétázó szakképesítés megszerzése után már nem választanak a tanulók második szakmaként egy ugyancsak 3 éves újabb szakképesítést (pl. Szárazépítő). A válaszadó teljesen figyelmen kívül hagyja a korábban megszerzett modulok beszámíthatóságát.

Többen felvetették, hogy a 3 éves kőműves, vagy a Szobafestő, mázoló és tapétázó szakképesítés megszerzése után már nem választanak a tanulók második szakmaként egy ugyancsak 3 éves újabb szakképesítést (pl. Szárazépítő), ami a korábbiakban gyakori volt, mivel kevés a megegyező modul, nemcsak itt, hanem másutt is.

5. kérdés: Milyen konkrét segítségre lenne szükségük ahhoz, hogy 2008 szeptemberétől az építészet szakma-csoportba tartozó szakképesítések esetében megkezdjék a moduláris képzést?

Közel 50 iskola válaszolta meg ezt a kérdést, több hasonló válasz érkezett. Kevesen állítják, hogy készen állnak a moduláris szerkezetű képzés bevezetésére, de van olyan iskola is, amelynek csak némi megerősítésre lenne szüksége.

Többségben vannak azok, ahol konkrét segítség kellene:

- mintaprogramok, betekintés más, elkészült programokba, lehetőség próbavizsga megfigyelésére.
- tanügy-irányítási dokumentumok: az új naplók, bizonyítványok megismerése,
- továbbképzések (szakmai tanárok, oktatók, vállalkozók, gyakorlati képzőhelyek oktatói számára), a megvalósítást segítő gyakorlatias, módszertani ismereteket közvetítő tartalommal,

Tankönyvekre, módszertani anyagokra lenne szükségük, - a szakképzés teljes időtartamára, - amelyek eredményesen alkalmazhatók az moduláris szerkezetű oktatásban.

Fontos lenne a szakmai tantárgyak érettségi vizsgakövetelményeinek kidolgozása, a moduláris szerkezetű szakképzéssel való összehangolása.

Többen jelezték, hogy a fenntartó önkormányzatok - anyagi okokból – nem engedték bevezetni 2007-ben a moduláris szerkezetű oktatást, mivel még nem volt kötelező. Az Önkormányzatok finanszírozási okokra hivatkozva nem támogatják a szakközépiskolai tanulmányok alapján megrövidített képzési időt pl. Magasépítő technikus képzésnél a 4+1 éves képzést. Nem támogatják azt sem, hogy egyes hároméves szakképesítések oktatását úgy szervezhessék meg, hogy a gyakorlati képzést egy év helyett két tanéven keresztül folytathassák iskolai körülmények között még akkor sem, ha a külső gyakorlóléhelyek nincsenek felkészülve az új szerkezetű képzésre.

6. kérdés: A 9. Építészet szakmacsoporton belül mely szakképesítések iskolai rendszerű képzését kezdték meg 2007. szeptemberében az új, moduláris felépítésű OKJ, SZVK és Központi Program szerint?

Erre a kérdésre egyetlen pozitív válasz sem érkezett, mert a rendelkező jogszabály lehetővé tette. (Magyar Közlöny 2007/63. szám, közlemény)

7. kérdés: A 9. Építészet szakmacsoporton belül mely rész-szakképesítések képzését kezdték meg 2007. szeptemberében az új, moduláris felépítésű OKJ, és SZVK szerint a felnőttképzésben?

Egyetlen Speciális Szakiskola jelezte, hogy három rész-szakképesítés modul rendszerben történő oktatását kezdte meg, az iskola pedagógusai és oktatói által kidolgozott, a sajátos nevelési igényre adaptált program szerint, mivel erre a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény módot ad.

8. kérdés: Hogyan készült fel az iskola a moduláris rendszerű szakképzésre?

Az új feladatokra való felkészülés kedvelt módszere minél több fórumon részt venni. Ez a lehetőség általában az első és a másodvonalbeli vezetők kiváltsága a legtöbb iskolában. Nem tömeges a külső továbbképzéseken való részt vétel sem, de gyakori az un. belső (tantestületi, vagy munkaközösségi szintű) továbbképzés.

A kérdés arra irányult, hogy mennyire látogatták a fórumokat és a külső továbbképzéseket a szakmai képzésben érintettek. Ezen belül milyen arányban voltak jelen az iskolai menedzsment tagjai, illetve a beosztott tanárok, oktatók? Milyennek ítélik a külső helyszíneken szerzett ismeretek hasznosíthatóságát? Szervezett-e belső továbbképzést az iskola?

A táblázatban a kérdések feltevése több esetben eltért a megszokottól, nem egészen mechanikus összegezést kívánt és több éves, legalább 2006-ig visszanyúló adatokat kellett volna közölni, amelyek ebben a csoportosításban nem álltak a választ adók rendelkezésére. Kisebb elgépelés is nehezítette a válaszadók munkáját.

53 iskola foglalkozott a táblázatokkal. Közülük mindössze 8 iskola adatai hiányosak. Az egyes iskolák lapjait önmagukban vizsgálva megállapítható, törekedtek arra, hogy fórumokon, vagy továbbképzéseken nem csak a vezetők, hanem a szakmai tanárok egy része is részt vehessen, mivel a moduláris rendszer egészének, belső összefüggéseinek megismerésére a szakmai program megalkotásához és megvalósításához ez elengedhetetlenül szükséges. A belső továbbképzések azt a törekvést jelzik, hogy az ismereteket minél szélesebb körben tovább adják.

A fórumokon, és a továbbképzéseken hallottak hasznosságának megítélésében igen nagy eltérések mutatkoznak. 4 iskola jelezte, hogy a hallottak 100%-ban hasznosíthatóak, de a többség értékelése 60-80% között változik, és nem túl ritka, hogy mindössze 25-30%-ra becsülik az elhangzottakból a hasznosítható ismereteket.

9. kérdés: Az iskola szakképzési szakmai programjának elkészítéséhez kitől/honnan kaptak segítséget? (Kérjük, fejtse ki részletesen!)

Ezen a területen kiemelkedő szerephez jut az NFSZI, az MSZT, néhány TISZK. Pozitív szerepet tölt be néhány Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, megyei fenntartó.

Két megyében (Dél-Bács Megyei, ill. a Kelet-Nógrádi) Térségi Szakképzés-fejlesztési Konzorcium támogatta a területen működő építészet szakmacsoportos iskolák tapasztalatcseréjét.

Két iskola fogalmazott úgy, hogy senkitől nem kapott segítséget.

A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézetet 35 iskola jelölte meg. Elsősorban a honlapon fellelhető dokumentumok, illetve a korai – a szakképzés moduláris rendszeréről tartott – továbbképzései és a Szakképzés Fejlesztési Program II. megvalósítása során kidolgoztatott e-SZAKMA tervező program, valamint az ehhez kapcsolódó továbbképzések következményeként.

A Magyar Szakképzési Társaságot 22 intézmény nevesítette, elsősorban az általa szervezett fórumok, az általa kidolgoztatott mintaprogramok és „óratervek”, valamint az azonos szakmacsoportba tartozó iskolák közötti szakmai tapasztalatcserék szervezése okán.

Több TISZK (Bács megyei, Egri, Kaposvári, Pécs-Baranya megyei), támogatta az ott működő iskolatársuláson belül az építészet szakmacsoportos iskolák közötti együttműködést, információ és tapasztalatcserét. Sor került még régió belüli szakmai fórum megszervezésére is Egerben.

Hat Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (Bács, Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kamarák) a gyakorlati képzéshez, speciális szakmai ismeretekhez segítette a területén működő iskolákat.

Egy iskola jelezte, hogy a vele együttműködő gyakorlati képzőhely tartott tájékoztatást számukra (Bausudium Kft).

Mindössze két iskola nem tartotta eléggé felkészültnek a fórumok, továbbképzések előadóit. Az átadott ismeretek hasznosságát viszont a 8. kérdésben kapott adatok jellemzik.

Tény, hogy a legtöbb ismeretet és gyakorlatot az új feladatok ellátásához a konkrét munkába való bekapcsolódás jelent, melyet az alábbi idézetek is megerősítenek. Az idézetek olyan iskoláktól származnak, amelyek felkészültnek tartják magukat az új OKJ bevezetésére.

- Helyettesként részt vettem az NSZI által szervezett valamennyi továbbképzésen. A tanmenet elkészítése előtt átadtam (kollégáimnak) a moduláris rendszer ismereteket, a tanmenet elkészítéséhez szükséges segédleteket. Szakmai segítséget nyújtott a helyszínen az NSZI szakértője. Szakmánként személyesen is közreműködtem a tanmenetek elkészítésében. Tájékoztatóul használtuk a TISZK honlapokon elérhető tanmeneteket. (Pest megye)

- Iskolán belül készült az egyik országos mintatanterv az MSZT megbízásából. (Budapest)
- Kezdetől fogva 3 szaktanárunk az építési szakmacsoportban részt vett 6 szakma moduláris rendszerű kompetencia elvű képzési programjainak kidolgozásában. A MSZT rendezésében 3 szaktanárunk értekezleten vett részt.(Borsod-Abaúj-Zemplén megye)

10. kérdés: A 2007/2008. tanévben, az új OKJ szerint oktatott fenti szakképesítések első szakképző évfolyamán a gyakorlati oktatás helyszíne:

A kérdésre abban az esetben, amennyiben a 6. és 7. kérdésre adott válasz nemleges volt nem adható pozitív válasz.

Egyetlen iskola, amelyik rész-szakképesítésre készíti fel tanulóit jelezte, hogy külső gyakorlólhelyen szervezi a szakmai gyakorlati képzést mindkét félévben. (Két másik iskola jelzése félreértésből fakadt és a 2003. évi OKJ-ra épülő gyakorlati képzés adatait szerepeltették a táblázatban.)

11. kérdés: Megítélése szerint az iskolai tanműhelyeket mennyire sikerült felkészíteni a moduláris rendszerű gyakorlati képzésre? (Személyi és tárgyi vonatkozásban) Amennyiben ez nem sikerült, akkor miben látja a problémák okát?

15 iskola nyilatkozta, hogy mind a személyi, mind a tárgyi feltételek rendelkezésre állnak.

Az iskolai tanműhelyek alkalmasak a moduláris rendszerű oktatásra 2 iskolában.

12 iskola megítélése szerint részben sikerült és/vagy folyamatban van a tanműhely felkészítése, melynek mértéke változó. A problémák főleg a forráshiányból és a fenntartói támogatás hiányából adódnak.

Néhány konkrét probléma, amely nehezíti, vagy ellehetetleníti a gyakorlati képzést:

- Két új műhelyt alakítottunk ki (burkoló, ács-állványozó) A nyáron három másik műhelyt szeretnénk felújítani, hogy megfeleljenek az új elvárásoknak (kőműves, festő, burkoló). A személyi feltételek csak részben adóttak. A személyi feltételek azért nem adóttak, mert oktatóink egy része nyugdíj előtt áll és már nem akarnak változtatni az eddigieken, a számítógépet nem tudják használni, nehezen fogadják el mások véleményét. (Fejér megye)
- 2008 szeptemberére a tanműhelyek elkészülnek. Az SZVK szerint a vizsga egy része építési helyszínen történik. Ez egyelőre nem megoldott. A vizsgára felkészülni is ott kellene. Célszerű lenne tanépítés-vezetőséget kialakítani. (Fejér megye)
- Tanulószerződéssel foglalkoztatjuk a tanulókat külső gyakorlólhelyeken. Mind a tárgyi, mind a személyi feltételeken van pótolni való. Az ok, hogy nem volt érdemi érdeklődés az új képzési rendszer iránt az, hogy bonyolult, áttekinthetetlen. Túl szigorúak a tárgyi feltételek, az eszközök listája távol

- áll a valós állapotoktól. (Hajdú-Bihar megyei iskola, ahol nagy számban képeznek kőműveseket.)
- Az iskolai tanműhelyek felkészítése nem okozott problémát, tekintettel arra, hogy ott eddig is folyt ilyen jellegű oktatás és az eszközök, valamint a személyi feltételek eddig is rendelkezésre álltak. A burkoló szakmára viszont egyáltalán nem sikerült (felkészülni), mivel az új OKJ szerint a burkoló szakma magában foglalja a hideg és meleg burkolókat egyaránt. A mi tanműhelyünk csak hidegburkolók oktatására alkalmas. A burkoló szakmát az iskolarendszerű oktatás keretén belül nem tudjuk megoldani, pedig nagy lenne rá az igény a tanulók körében. A problémák oka: A vállalkozók közül szinte minimális azoknak a száma, akik mind a két fajta burkolással foglalkoznak. Iskolánknak pedig nincs anyagi háttere, hogy biztosítani tudja a meleg burkoláshoz szükséges tárgyi és személyi feltételeket. (Heves megye)
  - Sajnos nincs az iskolának olyan tanműhelye, ahol az építészeti szakmacsoportok képzését meg tudnánk oldani a 11-13. tanévben. Ebből következik, hogy a képzést külső, legfőképpen kisvállalkozások végzik. A problémák oka: Akkor, amikor mindent elkövetnek annak érdekében, hogy a képzési költségeket csökkenthessék a fenntartók. Amikor a vállalati iskolai tanműhelyek megszűntek, akkor nincs más lehetőség, mint a kisvállalkozásokra való támaszkodás, hogy képezhessünk a kívánt szakmákban tanulókat. Ha már a kisvállalkozások sem fogadnak tanulókat, akkor nincs képzés és nincs szakember. A kisvállalkozások legfőbb problémája pedig a gyakorlati képzésekben az egyre nagyobb bürokratikus elvárás. (Somogy megye)

Egyáltalán nem sikerült felkészülni több intézménynek, melynek indoka:

- Az új moduláris képzésben való jártasságukat nem tudjuk megítélni, de féltő, hogy mint profitorientált cég nem a képzés lesz számukra a legfontosabb. (Csongrád megyei iskola – a külső gyakorlóléhről)
- Nem sikerült, és nem is sikerülhet a Magasépítő technikus szakképzés SZVK-ját ismerve. Elhibázottnak véljük az SZVK követelményrendszerét (Nógrád megye)
- Nem sikerült! Okok: A gyakorlati oktatók számára nem szerveztek képzéseket, a modul rendszerű képzés lényege számukra nem tisztázott. A tárgyi feltételek is gondot jelentenek. Az építőipari szakmák anyagigényesek, az anyagköltségek nagy terhet jelentenek az iskolának. Eszközökre tudunk pályázni (anyagra nem). (Somogy megye)

Kilenc intézményben nincs, vagy az építész szakmacsoport szakmáinak oktatására nincs tanműhely. Egy intézmény tanműhelyét átvette a TISZK, amely ezután nem hajtotta végre a szükséges felkészítést és a fejlesztéseket (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye). Gondokat generálhat, hogy nagyobb számban várható a tanműhelyi szakoktatók nyugdíjba vonulása. Utánpótlásuk megoldása nehéz lesz, mivel kevés az

előírt végzettséggel, jó pedagógiai érzékkel bíró, a szakképzés iránt elkötelezett, a szakoktatói feladatokra alkalmas szakember.

Pozitív példákról is beszámoltak iskolák, köztük egy Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei intézmény:

- Szobafestő-mázoló és tapétázó szakmában jelenleg is megvannak a tárgyi feltételeink. Úgy gondoljuk ez továbbra is alkalmas lesz a moduláris oktatáshoz, de fejlesztésekre szükség van. Személyi feltételeket részben saját szakoktatóval részben óraadó szakemberek segítségével oldjuk meg. Saját szakoktatónk részt vett továbbképzéseken, de a szakmai munkaközösségen belül is törekszünk minden szakoktató felkészítésére az új OKJ szerinti képzéshez.

A kérdésre hat iskola nem válaszolt.

12. kérdés: Megítélése szerint a külső gyakorlólhely(ek)et mennyire sikerült felkészíteni a moduláris rendszerű gyakorlati képzésre? (Személyi és tárgyi vonatkozásban)

A kérdéssel kapcsolatban nagyon megoszlik az oktatási intézmények véleménye. Többen egyáltalán nem érdeklődnek a kérdés iránt. Hatan nem válaszoltak. Általában megfelelően biztosítottak tartja hat iskola. Nincs információja nyolc intézménynek. A két szélsőséges vélemény, a „sehogyan sem” és a „jól felkészültek” között számos árnyalt megállapítást tettek. Azt, hogy az oktatási intézmény feladatainak ellátásához mennyire járulhatnak hozzá a külső gyakorlati képzőhelyek, csak kevesen fogalmazták meg, de ezek a megállapítások nagyon fontosak, szemléletformálóak. Valóban nagy jelentősége van a folyamatos kapcsolattartás, az együttműködés, a kölcsönös tájékoztatás szükségességének hangsúlyozására is.

A várható problémákra utalnak a következő felvetések:

- A külső gyakorlólhelyek rendelkeznek tanműhelyekkel, de jellemzően konkrét termelői munkát végeznek. Nem valószínű, hogy erről a bevételi forrásról lemondanak a moduláris képzés előírásai miatt.(Bács-Kiskun megye)
- A külső gyakorlólhelyek felkészítése nem az iskola feladata, ennek ellenére jelenleg iskolánkban folyik az NSZFI szervezésében "Pedagógia-Didaktika" tanfolyam vállalati szakoktatók részére. (Jász-Nagykun-Szolnok megye)
- Sehogyan (nincsenek felkészítve). A külső gyakorlól hely nem rendelkezik minden modulhoz szükséges tanműhelyi eszközrendszerrel. (Somogy megye)
- A tárgyi vonatkozású feltételek rendben vannak. A személyi felkészítés országos szinten nem megfelelő, mert a kompetencia elvű moduláris képzés új szemléletet és hatékony korszerű képzést igényel. Erre a

szakmai tanárok az átképző központokat és a TISZK-s intézményeket kivéve nincsenek eléggé felkészítve.(Borsod-Abaúj-Zemplén megye)

- Kinek a feladata és felelőssége, a külső gyakorlati munkahelyeket felkészíteni a modul rendszerű oktatásra. Ez jelenleg sem tisztázott, tehát nem lettek felkészítve. Hiányoznak a jogi, pénzügyi, valamint tárgyi és személyi feltételek.(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)
- A külső gyakorlati helyek nem tudnak felkészülni az új követelményekre, a vizsgafeladatok többféle feladatot írnak elő, de a munkahelyeken mindet nem tudják teljesíteni. Pl. ha a vállalkozó csak zsazszaluz, akkor hol tanulja meg a fedélszékek, állványok készítését a tanuló? Nincs idejük, sem emberük, aki tanítsa a tanulót. (Fejér megye)
- Még mindig nem megfelelő a munkahelyek érdekeltsége a szakképzésben, nehéz megfelelő építőipari vállalkozást találni a tanulóképzéshez. (Hajdú-Bihar megye)

A megoldásra utaló megállapítások:

- Az Európai jogharmonizáció keretében - az egyes szakmák, illetőleg szakmai elvárások növekedtek, amelyeknek a gyakorló cégeknek is meg kell felelniük, ennek keretében a szükséges eszközök és emberek felvétele megtörténik, hisz ez az ő érdekük is.(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)

Az idézett válaszok ellenére a válaszadók mintegy 30%-a úgy nyilatkozott, hogy eléggé felkészültek a külső gyakorlólhelyek a moduláris szerkezetű képzésre. Az iskolák többsége úgy véli, hogy a csoportos képzésre berendezkedett munkahelyek jobban felkészültek a változásokra, a nagyobb gondok az egyéni vállalkozók és a kisvállalkozások feladatellátásában és feladatvállalásában várhatóak.

13. kérdés: Partner kapcsolatban állnak-e valamelyik Térségi Integrált Szakképző Központtal? Mennyiben érinti ez a 9. Építészet szakmacsoport szakképesítéseire való felkészítést?

Ezzel a kérdéssel nem foglalkozott 12 iskola, és nemleges választ adott 11 intézmény. Az elsőként megalakuló TISZK-ek nem foglalkoztak az építészet szakmacsoportba tartozó szakképzéssel, ezért csak azokkal az építészeti szakképzést végző iskolával kerültek partner kapcsolatba, amelyek több szakmacsoportban képző intézmények. Ez a partneri kapcsolat azonban nem érintette továbbra sem az építészet szakmáinak gyakorlati oktatását. Mivel azonban a fenntartók és az intézmények is egyrészt felismerték a térség igényeit a korszerűen felkészített építőipari szakemberek iránt, másrészt szembesültek azzal, hogy lényegesen megváltoztak a fejlesztési pályázatokon való indulás feltételei, folyamatosan egyre több új típusú Szakképzési Társulás, Konzorcium alakul az ország minden részén. Társulást hoztak létre pl. a szakképző magániskolák részére, a katolikus iskolák részére, egy-egy megye, vagy térség iskolái

részére, melyek tagjai között vélhetőleg létre jön a szakképzés gondjaira megoldást nyújtó munkamegosztás. Erre utalnak az alábbi válaszok:

- TISZK-kel kapcsolatunk nincs, csak a fent említett 10 iskolából álló konzorciummal. A konzorcium megvásárolta az e-SZAKMA szoftvert, munkacsoportokat hozott létre a helyi programok elkészítésére, ezek tagjainak felkészítést tartott a szoftverrel való munkára. (Bács-Kiskun megye)
- Még nem. De folyamatban van a TISZK bővítése. Az építészeti szakmacsoportos képzéssel lépünk be a TISZK-be. (Békés megye)
- Laza partner kapcsolatban állunk a Belvárosi TISZK-kel. Segítik a mi szerveződő építőipari TISZK-ünk beindulását, tapasztalataikat megosztják velünk. (Budapest)
- A fenntartó döntött egy TISZK létrehozásáról, amely az alapozó és szakképző évfolyamok szétválasztására alapul. Ennek a TISZK-nek mi is tagjai vagyunk. (Győr-Moson-Sopron megye)
- Nem állunk partnerkapcsolatban, de tagjai vagyunk a Megyei TISZK-nek. Jelenleg nem érinti, de az RFKB döntései hatással lesznek az Építészet szakmacsoportra is. (Jász-Nagykun-Szolnok megye)
- Az "Innovatív Szakképzésért Térségi Integrált Non-profit Szakképző Központ" alapító tagjai vagyunk (2007. december). (Komárom-Esztergom megye).

14. kérdés: Milyen segítséget vár az ÉVOSZ országos és helyi/megyei szervezeteitől?

A válaszok azt tükrözik, hogy nagyon sok elvárása van az iskoláknak az ÉVOSZ iránt. A válaszok jelentős része

- a szakmai érdekek képviselését,
- a szakmai ismertek terjesztését,
- a szakmai programok országos összehangolását,
- az építőipari szakmák népszerűsítését várja el a szakmai szervezettől.

Megfogalmaztak olyan elvárásokat is, amelyek más intézmények (pl. NSZFI) és szervezetek, (pl. az MKIK) egyes eddigi feladatainak mintegy az átvállalását várják el az ÉVOSZ-tól. (Természetesen egyesek anyagi természetű elvárásokat is jeleztek.)

Konkrét kérések a moduláris rendszerű szakképzés megvalósulásával kapcsolatban:

- 2008. év őszén (szeptemberben) szervezzen az ÉVOSZ helyzetfelmérést a moduláris képzés bevezetéséről.
- Konzultáció arról, hogy a Festő, mázoló és tapétázó szakmában mi indokolja a 9-10. évfolyam elvégzését és a 3 éves szakképzést, amely összesen 5 év, valamint a Magasépítő technikus szakképesítés jelenlegi SZVK-jának és Központi Programjának felülvizsgálatáról.
- Koordináció, információ megosztás, kapcsolattartás a vállalkozások és a szakképzés szereplői között.

- Olyan vállalkozók felkutatása, akik partnerek lennének az új OKJ szerinti szakképzések gyakorlati oktatásában.
- Segítség a vállalkozók meggyőzésében, annak érdekében, hogy a tanműhelyekben jól felkészített harmadéves tanulók igényes termelőüzemi gyakorlathoz jussanak.
- Gyakorlati bemutatók, termékbemutatók szervezésében közreműködő vállalkozók és az iskolák közti kapcsolatok létrejöttének segítése.
- Építkezések, épületek, múzeumok látogatásának biztosítása.

15. Egyéb megjegyzések:

Erre a felvetésre viszonylag kevés válasz érkezett, ezek többsége is az adott iskola korábban is jelzett problémáival foglalkozott. Többek között:

- Egységes színvonalú szakképzés kialakítása csak központilag lehet (NSZFI, ÉVOSZ, Kamarák párbeszéde).
- Az 5 éves képzés következtében jelentősen csökken a tanulólétszám a festő, mázoló és tapétázó szakmában. Félő hogy ez a képzés megszűnik.
- Az iskolai rendszerű képzésbe nehezen illeszthető be a moduláris rendszer. (Modul-tantárgy, órarend, modulzáró vizsgák?).

6. A 9. Építészet szakmacsoport szakképesítéseinek gyakorlati oktatását-képzését végző külső gyakorlati képzőhelyek véleménye a moduláris szakképzésről

A hatékony szakmai képzés egyik igen fontos feltétele a korszerű elméleti ismeretek tanulása mellett a magas színvonalú szakmai gyakorlat elsajátítása. Az építőipari szakmák pályakezdő munkavállalóinak többsége az iskolai rendszerű szakképzésből kerül a munkaerőpiacra. A szakképző intézmények egy részének nincs az építészet szakmacsoportához tartozó szakmák oktatásához tanműhelye, (az adatot szolgáltató 62 szakképző intézmény közül kilencnek egyáltalán nincs, vagy az oktatott építészeti szakmák gyakorlati oktatására alkalmas tanműhelye nincs). Ugyanakkor egyes építészeti szakképesítések gyakorlati oktatása, vagy annak egyik szakasza eredményesebben oldható meg a termelési folyamathoz kapcsolva.

A kompetencia elvű, moduláris szerkezetű szakképzési rendszer bevezetésének elengedhetetlen feltétele, hogy a gyakorlati képzés változásaira felkészített gyakorlóléhelyek és felkészült gyakorlati oktatók végezzék a képzést.

A jelenlegi helyzet feltárása érdekében az ÉVOSZ látókörében lévő 80 gyakorlati képzőhely kérdőíves megkeresésére április hónapban került sor. A felhívásra 15 gyakorlati képzőhelyről érkezett válasz, 14 kitöltötte a kérdőívet, egy pedig jelezte, hogy mivel ebben a tanévben még nem vezették be az új OKJ szerinti képzést, nem tudnak a kérdésben nyilatkozni. A választ adók között van két főtevékenységként oktatással (szakképzés és átképzés) foglalkozó vállalkozás, valamint két vállalkozói rendszerben tevékenykedő iskolai tanműhely. Egyetlen nagyvállalat van a mintában (Zala megyéből), a többi közép, vagy kisvállalkozás.

A kérdőívekből kapott információkkal kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy a választ adók az ország területének mintegy felén, 11 megyében találhatóak, és ez a szerény számú minta csak részleges információt ad az országos helyzetről, de a legégetőbb problémák jelzésére mégis alkalmas. [1-2.]

A mintában szereplő gyakorlati képzőhelyek a 2007/2008-as tanévben a következő szakképesítésekre készítenek fel a 2003. évi OKJ és SZVK szerint a 9. Építészet szakmacsoportban:

A szakképesítés azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése	Hány gyakorlati képzőhelyen oktatják a jelen tanévben
33 5216 01	Ács-állványozó	6
31 5216 03	Burkoló	3
31 5216 03	Épületburkoló	4
31 5216 03	Hidegburkoló	1
31 5216 14	Kőműves	7
52 5801 01	Magasépítő technikus	1

31 5216 22	Szárazépítő	1
31 5216 17	Szobafestő-mázoló és tapétázó	8
31 5216 18	Tetőfedő	1
31 5220 04	Vasbeton és műkökészítő	1

A nagyobb képzőhelyek fentieken túl más szakmacsoportban is képeznek tanulókat, de ezek az adatok táblázatban nem szerepelnek.

Egy szakképesítésre négy gyakorlati képzőhelyen, 2-4 szakképesítésre öt helyen ennél több szakképesítésre három helyen készítenek fel. [3.]

Arra a kérdésre, hogy tudomása szerint a 9. Építészet szakmacsoporton belül a fent megnevezett 2003. évi OKJ szerinti szakképesítéseknek van-e az új, moduláris rendszerű OKJ szerint megfelelő szakképesítés mindössze hét képzőhely válaszolt, aminek oka összefüggésben van az alábbi kérdésre kapott válaszokkal. [4.]

A 9. Építészet szakmacsoporton belül milyen mélységben ismerik Önök az új OKJ szerinti moduláris rendszerű szakmai képzést?

Sorszám	Felajánlott válasz	Válaszok száma
1.	Hallott róla	7
2.	Részt vett szakmai tájékoztatón, előadáson	7
3.	Tanulmányozta a megjelent dokumentumokat pl.: SZMM vagy NSZFI honlapon (húzza alá a megfelelő választ)	
3.1	- Országos Képzési Jegyzék (OKJ)	6
3.2	- Szakmai és vizsgakövetelmény (SZVK)	5
3.3	- Központi program (KP)	4
4.	Közreműködött az új OKJ előkészítésében, kidolgozásában	1
5.	Közreműködött a helyi képzési program kidolgozásában	2

A 3. pontban felsorolt dokumentumokkal kapcsolatos pozitív válaszokat a két iskolai tanműhely és a 3 nagy képzőhely adta. Ezek a számok a kis minta ellenére azt jelzik, hogy a gyakorlati képzőhelyek többsége érdemben nem foglalkozott tavaszig a moduláris szerkezetű szakképzési rendszerrel. Nem tervezte meg, hogy miképp fogja azt megvalósítani. Ebből a szakképzésért felelős szakmai és érdekvédelmi szervezetekre, elsősorban a Kamarákra sürgős és nagy volumenű feladatok hárulnak, de elvárható az együttműködés, információcsere a vállalkozók és a tanulók elméleti képzését ellátó oktatási intézmények között is. [5.]

Mindössze két intézmény indokolta meg, mi az oka annak, hogy nem vezették be az új OKJ szerinti szakképesítések esetében a moduláris rendszerű szakmai képzést. Az egyik vállalkozás azt jelezte, hogy nem volt megfelelő a tájékozottságuk, a képzési program kidolgozásában részt vevő iskola pedig felvetette, hogy nem volt időben elfogadott programja a Magasépítő technikus képzésnek. [6.]

A megváltozott szerkezetű (moduláris) gyakorlati képzésre is voltak központi felkészítések, amelyek elsősorban a szakképzés új moduláris rendszerével, az új OKJ felépítésével ismertették meg a résztvevőket. A mintában szereplő képzőhelyek közül 6 jelezte, hogy részt vett ilyen programon. Ennek költségét többségük teljes mértékben önerőből fedezte. Egy esetben az NSZFI részben finanszírozta a felkészítés költségeit. Egy szervezetnek támogatást nyújtott egyik Regionális Szakképzés-szervezési Közhasznú Rt. és a Gyakorlati Oktatásszervezők Egyesülete. [7.]

Arra a kérdésre, hogy a gyakorlati képzést végző oktatóik rendelkeznek-e a moduláris gyakorlati képzés bevezetéséhez szükséges módszertani gyakorlattal (kompetenciával), mindössze hat igenlő választ és csak két vállalkozás jegyezte meg, hogy további képzésre is szüksége van a gyakorlati oktatóknak, két gyakorlólé hely nemmel válaszolt. [8.]

Sokkal jobbnak ítélték meg a gyakorlólé helyen oktató elméleti szakemberek felkészültségét, mivel az erre vonatkozó kérdésre 11 igenlő válasz érkezett. [9.]

Az 9. Építészet szakmacsoporton belül egyik képzőhely sem indított az új, moduláris felépítésű OKJ és Központi Program szerinti képzést, de két képzőhely jelezte, hogy a moduláris felépítésű program szerint haladnak, egy a gépészet, egy a faipar szakmacsoportba tartozó szakképesítést oktatnak. Ezek a vállalkozások azonban előnyben vannak a többiekhez képest, hiszen az itt szerzett tapasztalatok figyelembe vételével szervezhetik meg 2008 őszén a képzést a többi szakmacsoportban. [10.]
Rész-szakképesítésre való képzést egyáltalán nem indítottak még más szakmacsoportban sem. [11.]

A helyi képzési program kialakításakor az elméleti képzést folytató iskolával három gyakorlati képzőhelyen egyeztetették, öt vállalkozás viszont nem egyeztetette a modulokat. [12.]

12 képzőhelyről érkezett tájékoztatás arról, hogy a moduláris gyakorlati képzéshez rendelkezésre állnak-e a központilag kiadott segédletek, modulfüzetek, tanítási-tanulási útmutatók, projektek, multimédiás oktatócsomagok. Az eredmény rendkívül negatív, egy képzőhelyen ezek rendelkezésre állnak és három helyen csak részben. Viszont 8 képzőhelyen tavasszal még egyáltalán nem voltak elérhetőek. [13.]

Nyolc vállalkozás foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy hány százalékban állnak rendelkezésre a moduláris gyakorlati képzéshez szükséges eszközök felszerelések és kiegészítők az SZVK-ban közölt minimum-lista szerint. A tárgyi felkészültségben mutatott hiányosság 10% alatt van 2 képzőhelyen, 20-40% között határozták meg 3

helyen, a Vas megyei iskolai tanműhely, burkoló szakmában mindössze 60%-ot jelzett. [14.]

Véleményt nyilvánítottak arról is, hogy a jelenlegi körülmények között az új OKJ szerinti szakképesítések gyakorlati képzési követelményeinek összességében milyen mértékben tudnak eleget tenni. Ez az érték 70-100% között változik a nyolc válaszban. A Hajdú-Bihar megyei iskolához kapcsolódó tanműhely 95%-osnak érzi az új típusú feladatra való személyi és tárgyi felkészültségének egészét – magasépítő technikusokat és épületgépész technikusokat képeznek. A Vas megyei tanműhely felkészültsége saját megítélése szerint 75%-os, ezen a képzőhelyen kőműveseket, burkolókat, festő, mázoló és tapétázó szakmunkásokat képeznek. Megjegyzendő, hogy több olyan képzőhely van, amelyik egyebek mellett szintén képez burkoló, festő, mázoló és tapétázó stb. tanulókat. Egyikük 90%-os felkészültségről nyilatkozott, a Zala megyei nagyvállalat pedig 100%-ban állapította meg ezt az értéket. a [15.]

A gyakorlati képzés szakképzési szakmai programját hárman „saját erőből” készítették el, hat helyszínen „az iskolától kapták”. Egyik helyen sem kapták TISZK-től, Regionális képzőközponttól, vagy nem készítették el külső vállalkozóval. Egy választ adó termelő üzem megjegyezte, hogy mindenképpen az iskola programjához fogják igazítani saját programjukat és az elméleti képzéssel párhuzamos gyakorlati képzést kívánnak megvalósítani (Borsod-Abaúj-Zemplén megye). A Csongrád megyei Szakképzési és átképző Intézet vállalkozás szerűen végzi a gyakorlati oktatást. Véleményük szerint nem mindig tudják az elméleti haladási ütemben szervezni a gyakorlati képzést, mert mindig az esedékes munkafázis határozza meg, hogy a képzési program melyik részét tudják oktatni. Ugyanezt a problémát már több iskola is jelezte a külső gyakorlóhelyekkel kapcsolatban. A gyakorlóhelyek közül többen áprilisig még nem foglalkoztak a szakmai program elkészítésével.[16.]

A moduláris rendszerű gyakorlati képzés bevezetésének reális időpontját legtöbben a rendeletben előírt 2008. szeptemberre tették, bár volt olyan megjegyzés, hogy jó lenne, ha nem egyszerre kellene bevezetni minden szakmában. Két helyen gondolják úgy, hogy valódi realitása 2009-ben illetve 2011-ben lesz. [17.]

A mintában szereplő képzőhelyek közül négy kapott segítséget a Megyei Kereskedelmi és Iparkamarától, egy tud arról, hogy tervezik a moduláris gyakorlati képzés bevezetésének segítségét, öten pedig nem kaptak segítséget pl. a nagyvállalat, és a Vas megyei iskolai tanműhely sem. Hajdú megyében a vizsga új rendszeréről, az elnöki és jegyzői feladatokról tartott a Megyei Kereskedelmi és Iparkamara tájékoztatást, [18.]

Az ÉVOSZ-tól elvárt segítséget a következőkben határozzák meg:

- Információk sokaságát várják az új szerkezetű gyakorlati képzés módszertanával kapcsolatban pl. szakmai előadásokon, vagy segédanyagok közreadásával, javaslatokat a megvalósítás módjára, majd később a bevezetéssel kapcsolatos tapasztalatok széles körben való terjesztését.

- Dolgozzon ki (készíttessen el) az építőipari szakmák speciális igényeit és feltételeit figyelembe vevő módszertani anyagot, szervezzen belőle képzéseket.
- Működjön közre az oktatók felkészítésében.
- Lehetőség szerint szervezzen szakmai tanulmányutakat a gyakorlati képzés témában.
- Szorgalmazza az iskolák felé a tömbösített képzési lehetőség kidolgozását, melynek alapfeltétele a tanárok munkaidőkeretének rugalmas alakíthatósága és mobilizálhatósága. Erre az iskolák fogadó készek lennének, csupán a törvényi háttér akadályozza meg a „normálisan” működő moduláris képzés lehetőségét. (Csongrád megyei Szakképzési és Átképző Intézet)
- A képzőhelyek részéről is felmerült, hogy az ÉVOSZ járuljon hozzá a képzés feltételeinek biztosításához eszközökkel, felszereléssel. [19.]

Egyéb megjegyzések [20.]

- Javasolják, hogy iskolai rendszerben is lehessen részsakképesítésre felkészíteni.
- Figyelmeztetnek a burkoló szakképesítés összetettségének és a vállalkozásoknál meglévő gyakorlat közötti ellentmondásra. (A burkoló vállalkozások többsége csak egyféle burkolási móddal foglalkozik.)
- Mielőbb szükségük lenne minta-vizsgafeladatok megismerésére. (Ezt az iskolák is szorgalmazták, lásd a 6. fejezet)
- Termelő üzemi képzőhely jelezte, hogy a központilag kiadott segédletekre van szükségük, ezek megléte esetén tudnának valóban felkészülni az oktatók az ősszel induló munkára.

7. Egyéb vélemények a moduláris képzés általános bevezetését megelőző helyzetről, és az első tapasztalatokról

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara kilenc éve ellenőrzi a gazdasági egységeknél folyó gyakorlati képzést. Az ellenőrzések száma is nőtt az évek során, módszerei pedig összetettebbek lettek. A 2005-2006. évi vizsgálataikat az iskolai tanműhelyek egy részére is kiterjesztették azokra a szakképesítésekre, amelyek a Kamara gondozása alatt állnak. Az ellenőrzésekre minden megyében sor került, de nem érintett minden évben minden gazdasági egységet. Deklarált céljuk többek között az, hogy segítsenek a termelési viszonyok között megvalósuló gyakorlati képzés színvonalának javításában, segítsék az elméleti oktatást végző iskolák és a termelő üzemek közti hatékony munkakapcsolat kialakítását, ellenőrizzék a tanulószerveződések megvalósulásának jogszerűségét.

A 2005-2006. évi ellenőrzések során a megyénkénti adatok és megállapítások összegezésére, a korábbi eredményekkel való adatok összevetésére is sor került. A vizsgálat évében összesen 71 szakképesítést ellenőriztek, köztük a 9. Építészeti szakmacsoportba tartozó szakképesítéseket is.

Amikor a vizsgálat zajlott még csak a TISZK-ek számára volt kötelező bevezetni a moduláris gyakorlati képzést. A feltárt összefüggések jól jellemzik azt a környezetet amelyben tömegesen megindul az új szerkezetű képzés.

A gyakorlati képzés tárgyi feltételeit – az akkor érvényes OKJ tekintetében jónak ítélték. Mivel a Szociális és Munkaügyi Minisztérium 2007. február 27-én megújította és a jelenlegi körülményekhez igazította a korábban az OM és az MKIK között megkötött megállapodást, a jövőben már az új rendszerre való felkészültséget kell vizsgálniuk.

Nem olyan pozitív a kép a gyakorlati oktatás személyi feltételeit illetően. 5413 oktatással foglalkozó szakember adatai megvizsgálva megállapítható, hogy közel 100%-ban rendelkeznek szakirányú szakképesítéssel és az előírt szakmai gyakorlattal. Ugyanakkor sem pedagógiai, sem szakoktatói képesítéssel nem rendelkeznek 67,1 %-a a mintában szereplőknek. Ez megerősíti azokat a gondokat, amelyeket a gyakorlati képzőhelyek nem, de az iskolák egybehangzóan jeleztek.

Kamarai szaktanácsadóktól kapott információk szerint a kamarák szakemberei, akik a megyei helyzetet jól ismerik, segítettek eddig is abban, ha egy gyakorlati oktatóhely egyféle profillal rendelkezett, akkor a képzéshez szükséges valamennyi ismeret átadása érdekében kerestek olyan vállalkozást, amelynél a tanuló további képzést kapott. Erre a tevékenységre a továbbiakban is nagy figyelmet fognak fordítani.

Egyes megyékben már tartottak tájékoztatást a kamarai tagoknak a moduláris képzési rendszerről. A közeljövőben kerül sor a szakoktatók tömegesebb tájékoztatására, az új feladatokra való felkészítésére.

A felnőttképző-intézmények véleményét csak töredékesen sikerült megismerni. Két megyei regionális központ által vázolt helyzet az új típusú gyakorlati képzés bevezetéséről az építészet szakmacsoportot illetően a következő:

Saját képzési programjuk alapján három szakképesítést illetően teljes képzést, kilenc rész-szakképesítésre való felkészítést is szerveztek (pl. melegburkoló, szobafestő, gépi vakoló stb. területen).

A módszertani osztály munkatársai, a szektorvezetők, az instruktorok, oktatók és külső szakértők felkészítése esetükben is a fórumok, külső és belső továbbképzések útján történt. A felkészítésben hallottak hasznosíthatóságáról az egyik intézmény nem nyilatkozott, a másik 50-80%-ban véli hasznosíthatónak az ott hallottakat.

A szakmai programok elkészítéséhez az NSZFI továbbképzésein, a DACUM műhelymunkák kapcsán a tananyagfejlesztőtől, a facilitátoroktól és az FVSZ által rendelkezésükre bocsátott Programgenerátor alkalmazása révén kaptak segítséget.

Mindkettő szerint az oktatott építőipari szakmákra a tanműhelyek felkészültek és mivel a felkészítések viszonylag gyorsan kell megtörténni, a gyakorlat nagyobb részét a tanműhelyekben végzik a hallgatók.

Gondként vetették fel, hogy a vizsgák előkészítése és megvalósítása meglehetősen bonyolult, költség- és időigényes. Adott esetben az előírt 3-4 nap nem is elég a lebonyolítására. Úgy gondolják, hogy ezeket a jogszabály kiadónak a tapasztalatok alapján felül kell vizsgálnia.

A külső gyakorlólhelyeken (építkezéseken) a gyakorlatot a hallgatók a technológia ütemében végzik. Arról kell a képző intézménynek gondoskodnia, hogy munkaterületeket biztosítsanak olyan munkafolyamatok gyakorlására, amelyek nem voltak részei a technológiai folyamatnak. Ebben a kérdésben a munkáltatók megfelelő partnernek mutatkoztak.

8. Összefoglalás és javaslatok

A moduláris szakképzési rendszer építőipari szakmák körében történő bevezetése során felmerülő tapasztalatokat és javaslatokat az ÉVOSZ szakértői a szakiskolák, a felnőttképző intézmények és a gyakorlati képzőhelyek körében mérte fel és elemezte. Az új, gyakorlatorientált szakképzési forma bevezetését a megkérdezett intézmények és vállalkozások egyöntetűen igen kedvezően fogadták, azonban néhány kérdéskör esetében az ország összes régiójában hasonló aggodalmak és észrevételek fogalmazódtak meg. Így ezek a problémák feltétlenül további kivizsgálást kívánnak.

A gyakorlati képzőhelyről érkezett vélemények sokszínűsége is jelzi, hogy a külső (vállalkozói, üzemi, stb.) képzőhelyek - a moduláris szerkezetű gyakorlati képzés előírt bevezetése előtt mintegy 3-4 hónappal - kevés kivételtől eltekintve még meglehetősen felkészületlenek. A felmerülő új feladatok köre - pl. a gyakorlatok új rendszerű értékelése és dokumentálása - elriasztják a vállalkozókat attól, hogy a tanulók gyakorlati oktatását a továbbiakban is felvállalják. Ez elsősorban az iskolai tanműhellyel nem rendelkező intézmények működését, de az üzemi gyakorlatok szervezését általánosságban is ellehetetlenítheti. A gyakorlati képzőhelyek többsége, elsősorban az egyéni- és kisvállalkozók, nem éltek az NSZFI, a Kamarák és más szervezetek által nyújtott tájékoztatás lehetőségével. Ugyanakkor a vállalkozók megfelelő tájékoztatásában, valamint az információcsere erősítésben az iskoláknak is kezdeményezőbbeknek kellene lenniük.

A visszajelzésekből kitűnik, hogy az új típusú képzés finanszírozására a fenntartók sem készültek fel teljes mértékben. A moduláris szakképzés megvalósítása során a modulok eltérő technikai és személyi igényének folyamatos fenntartása, a 3-4 napos vizsgák időigényének finanszírozása, stb. miatt, nemcsak az önkormányzati, hanem az egyéb fenntartású képzőhelyeken is további új költségek jelennek meg, ám ezek a többletráfordítások pályázatok útján nem pótolhatók. A tanárok és szakoktatók foglalkoztatására vonatkozó munkajogi szabályozás a rendszert meglehetősen merevvé teszi, ugyanakkor az önkormányzati fenntartók a tervezhetőség és az ellenőrizhetőség miatt ragaszkodnak ehhez.

Az oktatásban résztvevő pedagógusoknak és szakoktatóknak a szakmai program megvalósítására vonatkozó gyakorlat-közeli felkészítését kiemelten fontosnak kell tekinteni, és minden lehetőséget meg kell teremteni ahhoz, hogy minél eredményesebben juthassanak hozzá a napi munkájukban hasznosítható ismeretekhez. Az iskolai dokumentumok közül például már most szükség lenne a naplók, és az évközi törzslapok megismerésére is.

A szakiskolákban a modulrendszerű oktatás tervezését kétféleképpen oldották meg. Vannak iskolák, amelyek a tanévi munkát tantárgyasítva építik fel, egy-egy modul oktatását egész évre felosztják, mások a modulok oktatását koncentráltan szervezik, majd lezárják azt. Mindez azonban veszélyezteti az iskolák közötti átjárhatóságot.

Az egyes modulok óraszámát és tananyagát minden iskola a saját belátása szerint állítja össze. Mivel a központi program csak a kereteket határozza meg, ennél fogva az ismeretanyag a különböző intézményekben eltérő lehet. Az írásbeli vizsga anyagát azonban központilag állítják össze, ezért az iskolák bizonytalanok abban, hogy oktatói munkájuk így minden elvárt ismeretre kiterjed-e. Az egyes modulok oktatását az iskolai adottságoktól függően egy, vagy több szakember végzi, ami folyamatos egyeztetésekkel jár, így egy-egy csoport tanárait, oktatóit nem könnyű kijelölni.

A központi programokban az SZA-val (szakmai alapképzés) jelölt feladatokat csak az iskolában lehet megvalósítani, és ennek a feltételeit meg kell teremteni. Ha azonban a tanuló gyakorlatait két évig az iskolai tanműhelyben végzi, akkor a harmadik, rövidebb tanévre a vállalkozók már nem fogadják őket. Éppen ezért a szakképzésnek az iskolai és a munkahelyi gyakorlati képzést egy időben, egymással párhuzamosan magába foglaló, tényleges duális szakképzési rendszer irányában kellene elmozdulnia.

Az Építészet szakmacsoport gyakorlati képzési gondjainak a megoldására létrejövő új Integrált Szakképző Központok feltehetően segítik majd a moduláris szakképzést. A gyakorlati oktatás finanszírozása azonban költségigényes, ugyanakkor az intézmények működésének alapfeltétele, hogy termelő tevékenységet nem végezhetnek. Ugyanez vonatkozik a konzorciumba tömörülő iskolák tanműhelyeire is.

A szakiskolák néhány szakmai kérdés esetében - például az egyes szakképesítések tartalmával kapcsolatban is - számítanak a munkaadói érdekképviseletek (pl. az ÉVOSZ) szakmai közreműködésére, erősítve ezáltal a szakképző intézmények és a vállalkozók közötti kapcsolatot.

A szakmák szakmaszerkezetével kapcsolatban megállapítható, hogy az építészeti szakképesítések modulterképei alapján minimális azon modulok száma - még az alap szakképesítésekben is csak kettő - amelyek megegyeznek. Ez a helyzet például a kőműves és a burkoló szakmák esetében is, így a második szakmát gyakorlatilag csak a teljes tanulmányi idő alatt lehet elsajátítani.

Néhány korábbi szakma új OKJ-ben történt összevonását - pl. a *burkoló*, valamint a *belsőépítészeti szerkezet- és burkolatszerelő* szakképesítés esetében - az iskolák és a vállalkozók is irreálisnak tartják, mivel ritka, sőt a gyakorlatban egyáltalán nem található az olyan vállalkozás, amely a meleg- és a hidegburkoló, valamint a szárazépítő és az árnyékolástechnikai szerelő tevékenységeket egyaránt folytatná. Így e szakmák munkahelyi gyakorlata még abban az esetben sem lenne könnyen megoldható, ha a Kamara keresne olyan vállalkozókat, akik a képzési idő egy - egy részére fogadnák a tanulót, mivel a tanuló szerződés a vállalkozó részére szigorú feltételeket szab meg, és az nem megosztható. A szakiskolák visszajelzése alapján az új OKJ bevezetést követően a belsőépítészeti szerkezet- és burkolatszerelő szakma részét képező szárazépítő szakma iskolarendszerű szakképzés keretében történő oktatása jelentkezők hiányában megszűnt.

A felnőttképző intézmények számára problémát jelent az, hogy amennyiben a nappali képzésben egy-egy modult nem szükséges modulzáró-vizsgálattal lezárni, akkor hogyan történhet annak beszámítása a felnőttképzésben. Éppen ezért szükséges a nappali képzés kimeneti részleteinek egységes szabályozása ahhoz, hogy a felnőttképző intézmények a jelentkezőket ezek figyelembevételével léptethessék be a képzésbe. A felnőttképző intézmények tartanak attól, hogy a Szakképzési Alap esetleges megszűnése miatt a vállalkozók és üzemek még kevésbé vesznek majd részt a gyakorlati oktatásban.

A felnőttképzésben már ebben az évben sor kerül az új típusú vizsga szervezésére, és látszik, hogy az egyes szakképesítések modulvizsgálatainak előírt időtartama még három napba is nehezen szorítható be. Ennek azonban az anyagi vonzatokon kívül, a vizsgabizottság tagjainak kijelölését illetően személyi vonzatai is vannak.

Elengedhetetlenül szükségesnek tartjuk - nemcsak az építészeti szakmacsoport szakképesítéseit illetően, hanem a most bevezetésre kerülő valamennyi szakképesítés oktatási gyakorlatának segítésére is, a felső irányító szervek támogatásával szakmacsoportonként 5-10 szakképző intézményből álló bázisiskolai hálózatot létrehozását. Feladatuk az oktatott szakképesítéseket illetően az új rendszerben folyó munka pedagógiai, szervezési és gazdasági feltételeinek, illetve az azt akadályozó tényezők saját intézmény keretében történő monitoringozása lenne, és tapasztalataikról az fél év elteltével részletes jelentést kellene készíteniük.

A fentiek kiegészítéseként javasoljuk, hogy az irányító szervek és a gyakorlati szakemberekből álló bizottság a jelentések alapján

- készítse a szakmai és érdekvédelmi szervezetek véleményével alátámasztott, szakmailag megalapozott javaslatokat a szakképzés dokumentumainak felülvizsgálatára;
- kezdeményezze a finanszírozási anomáliák megszüntetését, ehhez nemcsak pályázatok útján, hanem a változások fenntartása érdekében tartósan is biztosítsanak forrásokat;
- kezdeményezze a tanárok és a szakoktatók gyakorlat-közeli továbbképzését, felkészítését a moduláris rendszerű szakképzés megvalósítására.

A felnőttképző intézményektől a 2008-ban első ízben szervezett moduláris rendszerű vizsgákat követően össze kell gyűjteni a vizsgaszervezése, és azok lebonyolítására vonatkozó, valamint a felkészítettség és a finanszírozás területén mutatkozó pozitív és negatív tapasztalatokat. Ezeket a tapasztalatokat az SZVK-k felülvizsgálata során feltétlenül figyelembe kell majd venni.

Mielőbb lépéseket kell tenni a moduláris gyakorlati képzést végző szakemberek új rendszerű elméleti képzésének támogatására és erősítésére. A felkészítésben az egyéni-, valamint a kis és középvállalkozásoknak különös figyelmet kell kapniuk. Mindezek átgondolt megvalósítása a moduláris oktatás gyakorlatának megszerzésével és letisztulásával párhuzamosan kézzel fogható eredményeket kell hoznia.

Kutatásunk eredményét az illetékes felső irányító szervek (ÖTM, GKM, SZMM, OKM, KvVM), valamint a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok, illetve a szakemberképzésben érintett szakmai és érdekvédelmi szervezetek (MASZAT, MKIK, VOSZ, MGYOSZ, IPOSZ, stb.) és háttérintézmények (NSZFI) részére is megküldjük.

Mellékletek

1. kérdőív: Az iskolai rendszerű képzés intézményeinek

2. kérdőív: A gyakorlati képzést végző gazdálkodó egységek részére

1. Kérdőív a 9. Építészet szakmacsoport szakképesítéseinek oktatását-képzését végző iskolák igazgatóinak a moduláris szakképzés megvalósításáról.

1. Az iskola neve, címe, rendszeresen figyelemmel kísért e-mail címe:

.....
.....
.....

2. Az iskola fenntartója:

1. főváros
2. megye, megyei jogú város
3. város, község
4. egyéb:.....

3. A 9. Építészet szakmacsoporton belül mely szakképesítés(ek) oktatását kezdték meg ebben a tanévben a 2003. évi OKJ és SZVK szerint:

a szakképesítés azonosító száma:

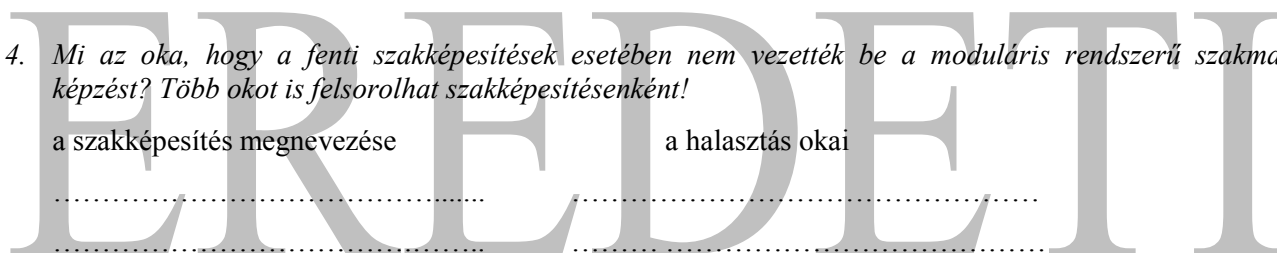
a szakképzés megnevezése:

.....	.....
.....	.....
.....	.....

4. Mi az oka, hogy a fenti szakképesítések esetében nem vezették be a moduláris rendszerű szakmai képzést? Több okot is felsorolhat szakképesítésenként!

a szakképesítés megnevezése

a halasztás okai

Válasszon az alább felsorolt okok közül!

1. Nem készült el az év indítására a szakmai program.
2. Nem voltak biztosítva a tárgyi és személyi feltételek.
3. Nem alakultak ki az új rendszerű gyakorlati oktatás tanműhelyi feltételei.
4. Nem alakultak ki az új rendszerű gyakorlati oktatás feltételei a külső gyakorlólhelyeken.
5. Nem készültek fel az oktatók és a szakmai tanárok a moduláris rendszerű szakmai képzésre, melynek okai az alábbiak voltak:
  - 5.1 Nem volt központi felkészítés a gyakorlati munkára.
  - 5.2 Volt felkészítés, de nem nyújtott konkrét segítséget
  - 5.3 Kevesen vettek részt a felkészítésen,

mert.....
.....

5. Milyen konkrét segítségre lenne szükségük ahhoz, hogy 2008. szeptemberétől az építészet szakmacsoportba tartozó szakképesítések esetében megkezdjék a moduláris képzést?

.....
.....
.....
.....
.....

6. A 9. Építészeti szakmacsoporton belül mely szakképesítések iskolai rendszerű képzését kezdték meg 2007. szeptemberében az új, moduláris felépítésű OKJ, SZVK és Központi Program szerint?

<u>a szakképesítés száma</u>	<u>a szakképesítés megnevezése</u>	<u>tanulólétszám</u>
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

7. A 9. Építészeti szakmacsoporton belül mely rész-szakképesítések képzését kezdték meg 2007. szeptemberében az új, moduláris felépítésű OKJ, és SZVK szerint a felnőttképzésben?

<u>a szakképesítés száma</u>	<u>a szakképesítés megnevezése</u>	<u>tanulólétszám</u>
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

8. Hogyan készült fel az iskola a moduláris rendszerű szakképzésre?

	Fórumon vett részt (alkalmak száma összesen)	Külső továbbképzésen vett részt (fő)	Továbbképzésen töltött órák száma (egy főre jutó óraátlag)	Hasznosítható ismeretek (%)	Részt vevők száma	Belső továbbképzésen vett részt	
9.1 Igazgató, igazgatóhelyettes, gazdasági vezető							
9.2 Gyakorlati oktatásvezetők							
Szakmai elméleti tanárok/oktatók							
Gyakorlati oktatók							

9. Az iskola szakképzési szakmai programjának elkészítéséhez kitől/honnan kaptak segítséget? (Kérjük fejtsse ki részletesen!)

.....

.....

.....

.....

10. A 2007/2008. tanévben, az új OKJ szerint oktatott fenti szakképesítések első szakképző évfolyamán a gyakorlati oktatás helyszíne:

Szakképesítés neve	I. félévben		II. félévben	
	Iskolai tanműhelyben (óra/csoport)	Külső gyakorlóhelyen (óra/csoport)	Iskolai tanműhelyben (óra/csoport)	Külső gyakorlóhelyen (óra/csoport)

11. Megítélése szerint az iskolai tanműhelyeket mennyire sikerült felkészíteni a moduláris rendszerű gyakorlati képzésre? (Személyi és tárgyi vonatkozásban)

.....
.....
.....

Amennyiben ez nem sikerült, akkor miben látja a problémák okát?

.....
.....
.....
.....

12. Megítélése szerint a külső gyakorlólhely(ek)et mennyire sikerült felkészíteni a moduláris rendszerű gyakorlati képzésre? (Személyi és tárgyi vonatkozásban)

.....
.....
.....
.....

13. Partner kapcsolatban állnak-e valamelyik Térségi Integrált Szakképző Központtal? Mennyiben érinti ez a 9. Építészet szakmacsoport szakképesítéseire való felkészítést?

.....
.....
.....
.....

14. Milyen segítséget vár az ÉVOSZ országos és helyi/megyei szervezeteitől?

.....
.....
.....

15. Egyéb megjegyzése:

.....
.....
.....

Dátum: .....

.....

aláírás

2. Kérdőív a 9. Építészeti szakmacsoport szakképesítéseinek gyakorlati oktatását-képzését végző gyakorlati képzőhelyek részére a moduláris szakképzés megvalósításáról.

1. A gyakorlati képzőhely neve, címe, telefonszáma, rendszeresen figyelemmel kísért e-mail címe:

.....
.....
.....

2. A gyakorlati képzőhely (a megfelelő választ húzza alá)

- a. Nagyvállalat / üzem / cég
- b. Közép vagy kisvállalkozás
- c. Egyéni vállalkozó
- d. Egyéb,

.....

3. A 9. Építészeti szakmacsoporton belül mely szakképesítés(ek) oktatását kezdték meg ebben a tanévben még a 2003. évi OKJ és SZVK szerint:

a szakképesítés száma

a szakképesítés megnevezése

.....
.....
.....

4. Tudomása szerint a 9. Építészeti szakmacsoporton belül a fent megnevezett 2003. évi OKJ szerinti szakképesítéseknek van-e az új, moduláris rendszerű OKJ szerint megfelelő szakképesítése:

a szakképesítés megnevezése a

2003. évi OKJ szerint

az új OKJ szerint

.....
.....
.....

5. A 9. Építészeti szakmacsoporton belül milyen mélységben ismerik Önök az új OKJ szerinti moduláris rendszerű szakmai képzést? (a megfelelő választ húzza alá)

- a. Hallott róla.
- b. Részt vett szakmai tájékoztatón, előadáson.
- c. Tanulmányozta a megjelölt dokumentumokat pl.: SZMM vagy NSZFI honlapon (húzza alá a megfelelő választ)

- Országos Képzési Jegyzék (OKJ)
- Szakmai és vizsgakövetelmény (SZVK)
- Központi program (KP)

- d. Közreműködött az új OKJ előkészítésében, kidolgozásában
- e. Közreműködött a helyi képzési program kidolgozásában

6. Mi az oka, hogy nem vezették be az új OKJ szerinti szakképesítések esetében a moduláris rendszerű szakmai képzést? Több okot is felsorolhat szakképesítésenként!

a szakképesítés megnevezése

a halasztás okai

.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

7. Ha részt vettek a gyakorlati munkára való központi felkészítésen, annak költségeit ki fedezte?

.....

8. A gyakorlati képzést végző oktatóik rendelkeznek-e **a moduláris gyakorlati képzés bevezetéséhez szükséges** módszertani gyakorlattal (kompetenciával)?

.....

9. A gyakorlati képzőhelyük rendelkezik-e olyan képző személyekkel, akik a gyakorlati modulhoz szorosan kapcsolódó elméleti ismeretek átadására is képesek?

.....

10. A 9. Építészet szakmacsoporton belül mely **szakképesítések** iskolai rendszerű képzését kezdték meg 2007. szeptemberében az új, moduláris felépítésű OKJ, SZVK és Központi Program szerint?

a szakképesítés száma

a szakképesítés megnevezése

.....	.....
.....	.....
.....	.....

11. A 9. Építészet szakmacsoporton belül mely **rész-szakképesítések** képzését kezdték meg 2007. szeptemberében az új, moduláris felépítésű OKJ, és SZVK szerint a felnőttképzésben?

a szakképesítés száma

a szakképesítés megnevezése

.....
 .....
 .....

12. Az elméleti képzést folytató iskolával egyeztették-e a modulokat a helyi képzési program kialakításakor?

.....

13. A moduláris gyakorlati képzéshez rendelkezésre állnak-e a központilag kiadott segédletek? (modulfüzetek, tanítási-tanulási útmutatók, projektek, multimédiás oktató-csomagok, egyéb)

.....

14. A moduláris gyakorlati képzéshez hány %-ban nem állnak rendelkezésre a szükséges szerszámok, eszközök, kiegészítők? (az SZVK VI. fejezete tartalmazza az eszközök, felszerelések minimumát)

a szakképesítés száma

a szakképesítés megnevezése

hiányzó

eszköz

.....	.....	.....%
.....	.....	.....%
.....	.....	.....%

15. Az új OKJ szerinti szakképesítések gyakorlati képzési követelményeinek oktatásához véleménye szerint a jelenlegi körülmények között hány %-ban tudnak eleget tenni?

.....

16. A gyakorlati képzés szakképzési szakmai programjának elkészítését hogyan végezték el? (Kérjük, fejtse ki részletesen is!)

- az iskolától kapták.
- a regionális képzőközponttól kapták.
- a TISZK-től kapták.
- saját erőből készítették el.
- külső vállalkozóval készítették el.

.....
 .....
 .....

17. Megítélése szerint a moduláris gyakorlati képzés bevezetésének reális időpontját mikorra becsüli a saját képzőhelyükön?

.....

18. Kaptak -e segítséget az MKIK-tól a moduláris gyakorlati képzés bevezetéséhez?

.....

19. Milyen segítséget vár az ÉVOSZ országos és helyi/megyei szervezeteitől?

.....

.....

20. Egyéb megjegyzése:

.....

.....

.....

.....

A kérdésekre válaszolt: ..... beosztás: .....

Tel: .....

Irodalomjegyzék

A gazdálkodó szervezetnél folyó gyakorlati képzés 2005-2006-os tanévben végzett ellenőrzéseinek szakmai elemzése - Magyar Kereskedelmi és Iparkamara 2007

André Lászlóné: Munkaadók véleménye a szakképesítést szerzett pályakezdőkről, mint munkavállalókról /Résztanulmány/ NSZI 2006

HEFOP 3.2.1 – OKJ kiadvány

Karcagi Rita: Megújuló kvalifikációk a szakképzésben - Diplomamunka 2008. (BMGE)

Liskó Ilona: A szakiskolák presztízsvesztése - EDUCATIÓ 2006/2 p.252-267.

Menyhért Anikó: SZVK-k, Központi programok, moduláris felépítésű OKJ (előadás-vázlat)

A többször módosított 1/2006. (II. 17.) OM rendelet az Országos Képzési Jegyzékről
21/2007. (V. 21.) SZMM rendelet a szakmai és vizsgakövetelmények kiadásáról